

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता, पद, जटा, घन पाठः

3.2 तृतीयकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः - पवमानग्राहादीनां व्याख्यानं

Contents

1	TS 3.2.1.1	5
2	TS 3.2.1.2	5
3	TS 3.2.1.3	6
4	TS 3.2.2.1	7
5	TS 3.2.2.2	8
6	TS 3.2.2.3	9
7	TS 3.2.3.1	10
8	TS 3.2.3.2	11
9	TS 3.2.3.3	12
10	TS 3.2.3.4	13
11	TS 3.2.4.1	14
12	TS 3.2.4.2	14
13	TS 3.2.4.3	15

14	TS 3.2.4.4	16
15	TS 3.2.4.5	17
16	TS 3.2.5.1	18
17	TS 3.2.5.2	19
18	TS 3.2.5.3	20
19	TS 3.2.5.4	21
20	TS 3.2.5.5	22
21	TS 3.2.5.6	23
22	TS 3.2.5.7	23
23	TS 3.2.6.1	24
24	TS 3.2.6.2	25
25	TS 3.2.6.3	26
26	TS 3.2.7.1	27
27	TS 3.2.7.2	28

28	TS 3.2.7.3	29
29	TS 3.2.8.1	30
30	TS 3.2.8.2	31
31	TS 3.2.8.3	32
32	TS 3.2.8.4	33
33	TS 3.2.8.5	34
34	TS 3.2.8.6	35
35	TS 3.2.9.1	35
36	TS 3.2.9.2	36
37	TS 3.2.9.3	37
38	TS 3.2.9.4	38
39	TS 3.2.9.5	39
40	TS 3.2.9.6	40
41	TS 3.2.9.7	41

42	TS 3.2.10.1	42
43	TS 3.2.10.2	43
44	TS 3.2.11.1	44
45	TS 3.2.11.2	45
46	TS 3.2.11.3	45

1 TS 3.2.1.1

TS 3.2.1.1

Samhita Paata

यो वै पवमानानामन्वारोहान्. विद्वान्. यजतेऽनु पवमानाना रोहति न पवमानेभ्यो-ऽव छिद्यते
श्येनोऽसि गायत्रछन्दा अनु त्वाऽऽरंभे स्वस्ति मा सं पारय सुपर्णोऽसि त्रिष्टुप्छन्दा अनु त्वाऽऽरंभे
स्वस्ति मा सं पारय सघाऽसि जगतीछन्दा अनु त्वाऽऽरंभे स्वस्ति मा संपारयेत्याहैते- []

Pada Paata

यः । वै । पवमानानाम् । अन्वारोहानित्यनु - आरोहान् । विद्वान् । यजते । अन्विति ।
पवमानान् । एति । रोहति । न । पवमानेभ्यः । अवेति । छिद्यते । श्येनः । असि ।
गायत्रछन्दा इति गायत्र-छन्दाः । अन्विति । त्वा । एति । रंभे । स्वस्ति । मा । समिति ।
। पारय । सुपर्ण इति सु - पर्णः । असि । त्रिष्टुप्छन्दा इति त्रिष्टुप् - छन्दाः । अन्विति ।
त्वा । एति । रंभे । स्वस्ति । मा । समिति । पारय । सघा । असि । जगतीछन्दा इति
जगती - छन्दाः । अन्विति । त्वा । एति । रंभे । स्वस्ति । मा । समिति । पारय । इति
। आह । एते ।

2 TS 3.2.1.2

TS 3.2.1.2

Samhita Paata

वै पवमानानामन्वारोहास्तान्, य एवं विद्वान्, यजतेऽनु पवमानाना रोहति न पवमानेभ्योऽव च्छिद्यते
 यो वै पवमानस्य सन्ततिं वेदु सर्वमायुरेति न पुराऽऽयुषः प्र मीयते पशुमान् भवति विन्दते प्रजां
 पवमानस्य ग्रहां गृह्यन्तेऽथ वा अस्यैतेऽगृहीता द्रोणकलश आधवनीयः पूतभृत् तान्, यदगृहीत्वो-
 पाकुर्यात् पवमानं वि - []

Pada Paata

वै । पवमानानाम् । अन्वारोहा इत्यनु - आरोहाः । तान् । यः । एवम् । विद्वान् । यजते
 । अन्विति । पवमानान् । एति । रोहति । न । पवमानेभ्यः । अवेति । छिद्यते । यः ।
 वै । पवमानस्य । सन्ततिमिति सं - ततिम् । वेदु । सर्वम् । आयुः । एति । न । पुरा ।
 आयुषः । प्रेति । मीयते । पशुमानिति पशु-मान् । भवति । विन्दते । प्रजामिति प्र - जाम्
 । पवमानस्य । ग्रहाः । गृह्यन्ते । अथ । वै । अस्य । एते । अगृहीताः । द्रोणकलश
 इति द्रोण - कलशः । आधवनीय इत्या - धवनीयः । पूतभृदिति पूत-भृत् । तान् । यत् ।
 अगृहीत्वा । उपाकुर्यादित्युप - आकुर्यात् । पवमानम् । वीति ।

3 TS 3.2.1.3

TS 3.2.1.3

Samhita Paata

च्छिन्द्यात् तं विच्छिद्यमानमद्भ्योः प्राणोऽनु विच्छिद्ये-तोपयामगृहीतोऽसि प्रजापतये त्वेति द्रोणक-

ल॒शम॑भि मृ॒शेदि॑न्द्रा॒य त्वे॒त्याध॑व॒नीयं॑ वि॒श्वेभ्य॑स्त्वा दे॒वेभ्य॑ इति॑ पू॒तभृ॑तं प॒वमान॑मे॒व तथ् सं त॑नोति॒
सर्व॑मायु॒रेति॑ न पु॒राऽऽयु॑षः प्र॒मीय॑ते प॒शुमान् भ॑वति वि॒न्दते॑ प्र॒जां ॥

Pada Paata

छि॒न्धा॒त् । तम् । वि॒च्छिद्य॑मान॒मिति॑ वि - छिद्य॑मानम् । अ॒द्भ्योः । प्रा॒ण इति॑ प्र - अ॒नः । अ॒नु॑
। वी॒ति॑ । छिद्ये॒त् । उ॒प॒या॒मगृ॑ही॒त् इत्यु॑प॒या॒म - गृ॑ही॒त् । अ॒सि॑ । प्र॒जाप॑त॒य इति॑ प्र॒जा-प॑त॒ये ।
त्वा॒ । इति॑ । द्रो॒णक॒लश॑मिति॑ द्रो॒ण - क॒लश॑म् । अ॒भीति॑ । मृ॒शेत् । इन्द्रा॑य । त्वा॒ । इति॑ ।
आ॒ध॒व॒नीय॑मित्या॑ - ध॒व॒नीय॑म् । वि॒श्वेभ्यः॑ । त्वा॒ । दे॒वेभ्यः॑ । इति॑ । पू॒तभृ॑त॒मिति॑ पू॒त - भृ॑त॒म्
। प॒वमान॑म् । ए॒व । तत् । स॒मिति॑ । त॒नोति॑ । सर्व॑म् । आ॒युः । ए॒ति॑ । न । पु॒रा ।
आ॒युषः॑ । प्रेति॑ । मी॒यते॑ । प॒शुमा॑निति॑ प॒शु - मा॑न् । भ॒वति॑ । वि॒न्दते॑ । प्र॒जामि॑ति॑ प्र - जा॑म् ॥

4 TS 3.2.2.1

TS 3.2.2.1

Samhita Paata

त्रीणि॑ वा॒व स॒र्वना॑न्यथे॒ तृती॑यः॒ स॒र्वना॑म॒वं लु॒म्पन्त्य॑नः॒शु कु॑र्वन्त॒ उपा॑ः॒शुः॒हु॒त्वोपा॑ः॒शुपा॑त्रेऽः॒शुम॑-
वा॒स्य त॑न्तृती॒यस॒र्वने॑ ऽपि॒सृज्या॑भि॒ षु॒णुया॑द्य॒दाप्या॑य॒यति॑ तेनाः॒शुम॑द्य॒दभि॑षु॒णोति॑ तेन॑र्जी॒षि सर्वा॑ण्ये॒व
तथ् स॒र्वना॑न्यः॒शुम॑न्ति॒ शुक्र॑व॒न्ति स॒माव॑द्दी॒र्याणि॑ करोति॒ द्वौ सं॑मु॒द्रौ वि॑त॒ताव॑जू॒र्यौ प॒र्याव॑र्ते॒ते ज॒ठरे॑व॒
पादाः॑ । तयोः॒ पश्य॑न्तो॒ अति॑ यन्त्य॒न्यम॑पश्यन्तः - []

Pada Paata

त्रीणि । वाव । सवनानि । अथ । तृतीयम् । सवनम् । अवेति । लुपन्ति । अनश्नु ।
 कुर्वन्तः । उपाश्नुमित्युप - अश्नुम् । हुत्वा । उपाश्नुपात्र इत्युपाश्नु - पात्रे । अश्नुम् ।
 अवास्येत्येव - अस्ये । तम् । तृतीयसवन इति तृतीय - सवने । अपिसृज्येत्यपि - सृज्ये ।
 अभीति । सुनुयात् । यत् । आप्याययतीयां - प्याययति । तेन । अश्नुमदित्यश्नु-मत् ।
 यत् । अभिषुणोतीत्यभि-सुनोति । तेन । ऋजीषि । सर्वाणि । एव । तत् । सवनानि ।
 अश्नुमन्तीत्यश्नु - मन्ति । शुक्रवन्तीति शुक्र - वन्ति । समावद् वीर्याणीति समावत् - वीर्याणि
 । करोति । द्वौ । समुद्रौ । वितताविति वि - ततौ । अजूर्यौ । पर्यावर्तेते इति परि-आवर्तेते ।
 जठरा । इव । पादाः ॥ तयोः । पश्यन्तः । अतीति । यन्ति । अन्यम् । अपश्यन्तः ।

5 TS 3.2.2.2**TS 3.2.2.2****Samhita Paata**

सेतुनाऽति यन्त्यन्यं ॥ द्वे द्रधंसी सतती वस्त एकः केशी विश्वा भुवनानि विद्वान् । तिरोधायैत्य-
 सितं वसानः शुक्रमा दत्ते अनुहाय जायै ॥ देवा वै यद्यज्ञेऽकुर्वन् तदसुरा अकुर्वन् ते देवा एतं
 महायज्ञमपश्यन् तमतन्वताग्निहोत्रं व्रतमकुर्वन् तस्माद् द्विव्रतः स्याद् द्विहोत्रं जुहति पौर्णमासं
 यज्ञमग्नीषोमीयं - []

Pada Paata

सेतुना । अतीतिं । युन्ति । अन्यम् ॥ द्वे इति । द्रधसी इति । सुतती इति स - तती ।
 वस्ते । एकः । केशी । विश्वा । भुवनानि । विद्वान् ॥ तिरोधायेति तिरः - धाय । एति
 । असितम् । वसानः । शुक्रम् । एति । दुत्ते । अनुहायेत्यनु - हाय । जार्ये ॥ देवाः
 । वै । यत् । यज्ञे । अकुर्वत् । तत् । असुराः । अकुर्वत् । ते । देवाः । एतम् ।
 महायज्ञमिति महा - यज्ञम् । अपश्यन् । तम् । अतन्वत् । अग्निहोत्रमित्यग्नि - होत्रम् । व्रतम्
 । अकुर्वत् । तस्मात् । द्विव्रत इति द्वि - व्रतः । स्यात् । द्विः । हि । अग्निहोत्रमित्य-
 ग्नि - होत्रम् । जुह्वति । पौर्णमासमिति पौर्ण - मासम् । यज्ञम् । अग्नीषोमीयमित्यग्नी - सोमीयम् ।

6 TS 3.2.2.3

TS 3.2.2.3

Samhita Paata

पशुमकुर्वत् दार्यं यज्ञमाग्नेयं पशुमकुर्वत् वैश्वदेवं प्रातस्सवनं - मकुर्वत् वरुणप्रघासान् माद्व्यदिनं
 सवनं साकमेधान् पितृयज्ञं त्र्यम्बकांस्तृतीयसवनमकुर्वत् तमेषामसुरा यज्ञं - मन्ववाजिगांसन्
 तं नाऽन्ववायन् तेऽब्रुवन्नद्धर्तव्या वा इमे देवा अभूवन्निति तदद्धरस्योऽद्धरत्वं ततो देवा अभवन्
 पराऽसुरा य एवं विद्वान्थ सोमेन यजते भवत्यात्मना परा () ऽस्य भ्रातृव्यो भवति ॥

Pada Paata

पशुम् । अकुर्वत् । दार्यम् । यज्ञम् । आग्नेयम् । पशुम् । अकुर्वत् । वैश्वदेवमिति वैश्व -
 देवम् । प्रातस्सवनमिति प्रातः - सवनम् । अकुर्वत् । वरुणप्रघासानिति वरुण - प्रघासान् ।

माद्धयन्दिनम् । सर्वनम् । साकमेधानिति साक - मेधान् । पितृयज्ञमिति पितृ - यज्ञं । त्र्यंबकानि-
 तिति त्रि - अंबकान् । तृतीयसवनमिति तृतीय - सवनम् । अकुर्वत् । तम् । एषाम् । असुराः
 । यज्ञम् । अन्ववाजिगाऽसन्नित्यनु-अवाजिगाऽसन् । तम् । न । अन्ववायन्नित्यनु-अवायन् ।
 ते । अब्रुवन् । अद्धुर्व्याः । वै । इमे । देवाः । अभूवन् । इति । तत् । अद्धुरस्य
 । अद्धुरत्वमित्यद्धुर - त्वम् । ततः । देवाः । अभवन् । परेति । असुराः । यः । एवम्
 । विद्वान् । सोमेन । यजते । भवति । आत्मना । परेति () । अस्य । भ्रातृव्यः । भवति ॥

7 TS 3.2.3.1

TS 3.2.3.1

Samhita Paata

परिभूरग्निं परिभूरिन्द्रं परिभूर्विश्वान् देवान् परिभूर्माऽसृह ब्रह्मवर्चसेन स नः पवस्व शं गवे शं
 जनाय शमर्वते शऽराजन्नोषधीभ्यो ऽच्छिन्नस्य ते रयिपते सुवीर्यस्य रायस्पोषस्य ददितारः स्याम
 । तस्य मे रास्व तस्य ते भक्षीय तस्य त इदमुन्मृजे ॥ प्राणाय मे वर्चोदा वर्चसे पवस्वा पानाय
 व्यानाय वाचे - []

Pada Paata

परिभूरिति परि - भूः । अग्निम् । परिभूरिति परि - भूः । इन्द्रम् । परिभूरिति परि - भूः ।
 विश्वान् । देवान् । परिभूरिति परि - भूः । माम् । सृह । ब्रह्मवर्चसेनेति ब्रह्म - वर्चसेन ।
 सः । नः । पवस्व । शम् । गवे । शम् । जनाय । शम् । अर्वते । शम् । राजन् ।
 ओषधीभ्य इत्योषधि - भ्यः । अच्छिन्नस्य । ते । रयिपत् इति रयि - पते । सुवीर्यस्येति सु

- वीर्यस्य । रायः । पोषस्य । दुदितारः । स्याम् ॥ तस्य । मे । रास्व । तस्य । ते । भक्ष्य । तस्य । ते । इदम् । उदिति । मृजे ॥ प्राणायेति प्र - अनाय । मे । वर्चोदा इति वर्चः - दाः । वर्चसे । पवस्व । अपानायेत्यप - अनाय । व्यानायेति वि - अनाय । वाचे ।

8 TS 3.2.3.2

TS 3.2.3.2

Samhita Paata

दक्षक्रतुभ्यां चक्षुभ्यां मे वर्चोदौ वर्चसे पवेथाः श्रोत्रायाः ऽऽत्मने ऽङ्गेभ्य आयुषे वीर्याय विष्णोरिन्द्रस्य विश्वेषां देवानां जठरमसि वर्चोदा मे वर्चसे पवस्व कोऽसि को नाम कस्मै त्वा कायं त्वा यं त्वा सोमेनातीतृपं यं त्वा सोमेनामीमदः सुप्रजाः प्रजया भूयासः सुवीरो वीरैः सुवर्चा वर्चसा सुपोषः पोषैर्विश्वेभ्यो मे रूपेभ्यो वर्चोदा- []

Pada Paata

दक्षक्रतुभ्यामिति दक्षक्रतु - भ्याम् । चक्षुभ्यामिति चक्षुः - भ्याम् । मे । वर्चोदाविति वर्चः-दौ । वर्चसे । पवेथाम् । श्रोत्राय । आत्मने । अङ्गेभ्यः । आयुषे । वीर्याय । विष्णोः । इन्द्रस्य । विश्वेषाम् । देवानाम् । जठरम् । असि । वर्चोदा इति वर्चः-दाः । मे । वर्चसे । पवस्व । कः । असि । कः । नाम । कस्मै । त्वा । कायं । त्वा । यम् । त्वा । सोमेन । अतीतृपम् । यम् । त्वा । सोमेन । अमीमदम् । सुप्रजा इति सु - प्रजाः । प्रजयेति प्र - जया । भूयासम् । सुवीर इति सु - वीरः । वीरैः । सुवर्चा इति सु - वर्चाः । व-

वर्चसा । सुपोष इति सु - पोषः । पोषैः । विश्वेभ्यः । मे । रूपेभ्यः । वर्चोदा इति वर्चः - दाः ।

9 TS 3.2.3.3

TS 3.2.3.3

Samhita Paata

वर्चसे पवस्व तस्य मे रास्व तस्य ते भक्षीय तस्य त इदमुन्मृजे ॥ बुभूषन्नवैक्षेतैष वै पात्रियः प्रजापतिर्यज्ञः प्रजापतिस्तमेव तर्पयति स एनं तृप्तो भूत्याऽभि पवते ब्रह्मवर्चसकामोऽवैक्षेतैष वै पात्रियः प्रजापतिर्यज्ञः प्रजापतिस्तमेव तर्पयति स एनं तृप्तो ब्रह्मवर्चसेनाभि पवत आमयाव्य - []

Pada Paata

वर्चसे । पवस्व । तस्य । मे । रास्व । तस्य । ते । भक्षीय । तस्य । ते । इदम् । उदिति । मृजे ॥ बुभूषन् । अवेति । ईक्षेत । एषः । वै । पात्रियः । प्रजापतिरिति प्रजा - पतिः । यज्ञः । प्रजापतिरिति प्रजा - पतिः । तम् । एव । तर्पयति । सः । एनम् । तृप्तः । भूत्या । अभीति । पवते । ब्रह्मवर्चसकाम इति ब्रह्मवर्चस-कामः । अवेति । ईक्षेत । एषः । वै । पात्रियः । प्रजापतिरिति प्रजा - पतिः । यज्ञः । प्रजापतिरिति प्रजा - पतिः । तम् । एव । तर्पयति । सः । एनम् । तृप्तः । ब्रह्मवर्चसेनेति ब्रह्म - वर्चसेन । अभीति । पवते । आमयावी ।

10 TS 3.2.3.4

TS 3.2.3.4

Samhita Paata

वै॑क्षेतैष वै पात्रि॑यः प्र॒जाप॑तिर्यज्ञः प्र॒जाप॑तिस्तमे॒व तर्प॑यति॒ स ए॑नं तृ॒प्त आयु॑षा॒ऽभि प॑वते॒ऽभिच॒-
र॒न्नवै॑क्षेतैष वै पात्रि॑यः प्र॒जाप॑तिर्यज्ञः प्र॒जाप॑तिस्तमे॒व तर्प॑यति॒ स ए॑नं तृ॒प्तः प्रा॑णापा॒नाभ्यां॑ वा॒चो
दक्ष॑क्र॒तुभ्यां॑ चक्षु॑र्भ्यां॑ श्रोत्रा॑भ्या॒मात्म॑नोऽङ्गै॑भ्य॒ आयु॑षोऽन्तरे॑ति ता॒जक् प्र ध॑न्वति ॥

Pada Paata

अवे॑ति । ई॒क्षेत् । ए॒षः । वै । पात्रि॑यः । प्र॒जाप॑तिरिति॒ प्रजा॑-प॒तिः । य॒ज्ञः । प्र॒जाप॑तिरिति॒
प्रजा॑ - प॒तिः । तम् । ए॒व । तर्प॑यति॒ । सः । ए॒नम् । तृ॒प्तः । आयु॑षा । अ॒भीति॑ । प॒वते
। अ॒भिच॑र॒न्नित्य॑भि - च॒रन् । अवे॑ति । ई॒क्षेत् । ए॒षः । वै । पात्रि॑यः । प्र॒जाप॑तिरिति॒ प्रजा॑
- प॒तिः । य॒ज्ञः । प्र॒जाप॑तिरिति॒ प्रजा॑ - प॒तिः । तम् । ए॒व । तर्प॑यति॒ । सः । ए॒नम् ।
तृ॒प्तः । प्रा॑णापा॒नाभ्या॑मिति॒ प्राण॑ - अ॒पा॒नाभ्या॑म् । वा॒चः । दक्ष॑क्र॒तुभ्या॑मिति॒ दक्ष॑क्र॒तु - भ्या॑म्
। चक्षु॑र्भ्या॑मिति॒ चक्षुः॑ - भ्या॑म् । श्रोत्रा॑भ्याम् । आ॒त्मनः॑ । अ॒ङ्गै॑भ्यः । आयु॑षः । अ॒न्तः ।
ए॒ति । ता॒जक् । प्रेति॑ । ध॒न्वति॑ ॥

11 TS 3.2.4.1

TS 3.2.4.1

Samhita Paata

स्फ्यः स्वस्तिर्विघ्नः स्वस्तिः पर॒शुर्वेदिः पर॒शुर्नः स्वस्तिः । य॒ज्ञियां य॒ज्ञकृतः स्थ॒ ते मा॒स्मिन्
य॒ज्ञ उ॒प ह॒यद्धु॒मुप॑ मा॒ द्यावा॑पृथि॒वी ह॒येता॒मुपा॑ऽऽस्ता॒वः क॒लशः॑ सोमो॑ अ॒ग्निरु॒प दे॒वा उ॒प य॒ज्ञ
उ॒प मा॒ होत्रा॑ उ॒प ह॒वे ह॒यन्ता॑ नमो॒ऽग्रये॑ म॒खघ्ने॑म॒खस्य॑ मा॒ यशो॑ऽर्यादित्या॑ह॒वनीय॑मु॒प तिष्ठ॑ते य॒ज्ञो
वै म॒खो - []

Pada Paata

स्फ्यः । स्वस्तिः । विघ्न इति वि - घ्नः । स्वस्तिः । पर॒शुः । वेदिः । पर॒शुः । नः ।
स्वस्तिः ॥ य॒ज्ञियाः । य॒ज्ञकृत॑ इति य॒ज्ञ-कृतः । स्थ॒ । ते । मा॒ । अ॒स्मिन् । य॒ज्ञे । उपेति॑ ।
ह॒यद्धु॒म् । उपेति॑ । मा॒ । द्यावा॑पृथि॒वी इति॑ द्यावा॑-पृथि॒वी । ह॒येता॒म् । उपेति॑ । आ॒स्ता॒व इत्या॑ -
स्ता॒वः । क॒लशः॑ । सोमः॑ । अ॒ग्निः । उपेति॑ । दे॒वाः । उपेति॑ । य॒ज्ञः । उपेति॑ । मा॒ । होत्राः॑
। उ॒प ह॒व इत्यु॒प-ह॒वे । ह॒यन्ता॒म् । नमः॑ । अ॒ग्रये॑ । म॒खघ्न॑ इति म॒ख-घ्ने । म॒खस्य॑ । मा॒ । य॒-
शः । अ॒र्यात् । इति॑ । आ॒ह॒वनीय॑मित्या॑ - ह॒वनीय॑म् । उपेति॑ । तिष्ठ॑ते । य॒ज्ञः । वै । म॒खः ।

12 TS 3.2.4.2

TS 3.2.4.2

Samhita Paata

य॒ज्ञं वा॒व स॑ तद॒हन् तस्मा॑ ए॒व न॑म॒स्कृत्य॑ स॒दः प्र॑स॒र्प॒त्या॒त्मनोऽन॑ा॒त्यै नमो॑ रु॒द्राय॑ म॒ख॒घ्ने न॒-
म॑स्कृ॒त्या मा॒ पा॒ही॒त्याग्री॑द्धं तस्मा॑ ए॒व न॑म॒स्कृत्य॑ स॒दः प्र॑स॒र्प॒त्या॒त्मनोऽन॑ा॒त्यै नम॑ इन्द्रा॒य म॒ख॒घ्न
इन्द्रि॒यं मे॑ वी॒र्यं॑ मा॒ निर्व॑धीरि॒ति हो॒त्रीय॑मा॒शिष॑मे॒वैता॒मा शा॑स्तेन्द्रि॒यस्य॑ वी॒र्य॑स्यानि॒र्घाता॒य या॒ वै - []

Pada Paata

य॒ज्ञम् । वा॒व । सः । तत् । अ॒हन् । तस्मै॑ । ए॒व । न॒म॒स्कृत्येति॑ नमः - कृत्यं । स॒दः
। प्रेति॑ । स॒र्प॒ति । आ॒त्मनः॑ । अन॑ा॒त्यै । नमः॑ । रु॒द्राय॑ । म॒ख॒घ्न इति॑ म॒ख - घ्ने ।
नम॑स्कृ॒त्येति॑ नमः - कृत्या । मा॒ । पा॒हि । इति॑ । आ॒ग्री॑द्धमि॒त्याग्नि॑ - इ॒द्धम् । तस्मै॑ । ए॒व ।
न॒म॒स्कृत्येति॑ नमः - कृत्यं । स॒दः । प्रेति॑ । स॒र्प॒ति । आ॒त्मनः॑ । अन॑ा॒त्यै । नमः॑ । इन्द्रा॒य
। म॒ख॒घ्न इति॑ म॒ख - घ्ने । इन्द्रि॒यम् । मे॑ । वी॒र्यम्॑ । मा॒ । निरि॑ति । व॒धीः । इति॑ ।
हो॒त्रीय॑म् । आ॒शिष॑मि॒त्या - शिष॑म् । ए॒व । ए॒ताम् । एति॑ । शा॑स्ते । इन्द्रि॒यस्य॑ । वी॒र्य॑स्य
। अनि॑र्घा॒तायेत्यनिः॑ - घा॒ता॒य । याः । वै ।

13 TS 3.2.4.3

TS 3.2.4.3

Samhita Paata

दे॒वताः॑ स॒दुस्या॑र्तिमा॒र्पय॑न्ति॒ यस्ता॑ वि॒द्वान् प्र॑स॒र्पति॑ न स॒दुस्या॑र्तिमा॒च्छति॑ नमोऽ॒ग्नये॑ म॒ख॒घ्न इत्या॑हे॒ता
वै दे॒वताः॑ स॒दुस्या॑र्तिमा॒र्पय॑न्ति॒ ता य॑ ए॒वं वि॒द्वान् प्र॑स॒र्पति॑ न स॒दुस्या॑र्तिमा॒च्छति॑ दृ॒ढे स्थः॑ शि॒थिरे॑

समीची माऽऽहंसपातः सूर्यो मा देवो दिव्यादऽहंसपातु वायुरन्तरिक्षा - []

Pada Paata

देवताः । सदसि । आर्तिम् । आर्पयन्तीत्याँ - अर्पयन्ति । यः । ताः । विद्वान् । प्रसर्पतीति
प्र - सर्पति । न । सदसि । आर्तिम् । एति । ऋच्छति । नमः । अग्नये । मखघ्न
इति मख - घ्ने । इति । आह । एताः । वै । देवताः । सदसि । आर्तिम् । एति ।
अर्पयन्ति । ताः । यः । एवम् । विद्वान् । प्रसर्पतीति प्र - सर्पति । न । सदसि ।
आर्तिम् । एति । ऋच्छति । दृढे इति । स्थः । शिथिरे इति । समीची इति । मा । अ-
ऽहंसः । पातम् । सूर्यः । मा । देवः । दिव्यात् । अऽहंसः । पातु । वायुः । अन्तरिक्षात् ।

14 TS 3.2.4.4

TS 3.2.4.4

Samhita Paata

दग्निः पृथिव्या यमः पितृभ्यः सरस्वती मनुष्येभ्यो देवी द्वारौ मा मा सं तांस्तं नमः सदसे नमः
सदसस्पतये नमः सखीनां पुरोगाणां चक्षुषे नमो दिवे नमः पृथिव्या अहे दैधिष्व्योदतस्तिष्ठाऽन्यस्य
सदने सीदु योऽस्मत् पाकतर उन्निवत् उदुद्वतश्च गेषं पातं मा द्यावापृथिवी अद्याहः सदो वै प्रसर्पन्तं
- []

Pada Paata

अ॒ग्निः । पृ॒थि॒व्याः । य॒मः । पि॒तृ॒भ्य इति॑ पि॒तृ - भ्यः । सर॑स्वती । म॒नुष्यै॑भ्यः । दे॒वी इति॑
 । द्वा॒रौ । मा । मा । समि॑ति । ता॒प्तम् । नमः॑ । स॒द॒से । नमः॑ । स॒द॒सः । प॒त॒ये । नमः॑
 । स॒खी॒नाम् । पु॒रो॒गा॒णामि॑ति॒ पुरः - गा॒नाम् । चक्षु॑षे । नमः॑ । दि॒वे । नमः॑ । पृ॒थि॒व्यै ।
 अ॒ह॑ । दै॒धि॒ष्व्य । उ॒दि॒ति । अ॒तः । ति॒ष्ठ । अ॒न्यस्य॑ । स॒द॒ने । सी॒द । यः । अ॒स्मत् ।
 पा॒क॑त॒ इति॑ पा॒क - त॒रः । उ॒दि॒ति । नि॒व॒त् इति॑ नि॒व॒तः । उ॒दि॒ति । उ॒द्व॒त् इत्यु॑त् - व॒तः
 । च । गे॒षम् । पा॒तम् । मा । द्या॒वा॒पृ॒थि॒वी इति॑ द्या॒वा - पृ॒थि॒वी । अ॒द्य । अ॒हः । स॒दः ।
 वै । प्र॒स॒र्प॑न्त॒मिति॑ प्र - सर्प॑न्तम् ।

15 TS 3.2.4.5

TS 3.2.4.5

Samhita Paata

पि॒तरोऽनु॑ प्र॒स॒र्प॑न्ति॒ त ए॑नमी॒श्वरा॑ हि॒सि॒तोः स॒दः प्र॒सृ॒प्य दक्षि॑णा॒र्द्धं परे॑क्षेताऽग॑न्त॒ पित॑रः पि॒तृमा॑नु॒हं
 यु॒ष्माभि॑र्भूयासः सु॒प्र॒जसो॑ मया॑ यूयं भूया॒स्तेति॑ तेभ्य॑ ए॒व न॑म॒स्कृत्य॑ स॒दः प्र॒स॒र्प॑त्या॒त्मनोऽना॑त्यै ॥

Pada Paata

पि॒त॒रः । अ॒नु । प्रे॒ति । स॒र्प॑न्ति । ते । ए॒नम् । ई॒श्वराः । हि॒सि॒तोः । स॒दः । प्र॒सृ॒प्येति॑
 प्र - सृ॒प्य । दक्षि॑णा॒र्द्धमि॑ति॒ दक्षि॑ण - अ॒र्द्धम् । परे॑ति । ई॒क्षेत् । ए॒ति । अ॒ग॒न्त । पि॒त॒रः ।
 पि॒तृमा॑नि॒ति पि॒तृ - मा॒न् । अ॒हम् । यु॒ष्माभिः॑ । भूया॒सम् । सु॒प्र॒जस॑ इति॑ सु॒प्र॒जसः॑ । मया॑ ।
 यूयम् । भूया॒स्त । इति॑ । तेभ्यः॑ । ए॒व । न॒म॒स्कृत्येति॑ नमः॑-कृत्य॑ । स॒दः । प्रे॒ति । स॒र्प॑ति

। आत्मनः । अनात्त्यै ॥

16 TS 3.2.5.1

TS 3.2.5.1

Samhita Paata

भक्षेहि मा ऽऽविश दीर्घायुत्वाय शन्तनुत्वाय रायस्पोषाय वर्चसे सुप्रजास्त्वायेहि वसो पुरो वसो
प्रियो मे हृदोऽस्यश्विनोस्त्वा बाहुभ्यां सध्यासं नृचक्षंसं त्वा देव सोम सुचक्षा अव ख्येषं म-
न्द्राऽभिभूतिः केतुर्यज्ञानां वाग्जुषाणा सोमस्य तृप्यतु मन्द्रा स्वर्वाच्यदितिरनाहत शीर्ष्णी वाग्जुषाणा
सोमस्य तृप्यत्वेहि विश्वचरणे - []

Pada Paata

भक्षं । एति । इहि । मा । एति । विश । दीर्घायुत्वायेति दीर्घायु - त्वाय । शन्तनुत्वायेति
शन्तनु - त्वाय । रायः । पोषाय । वर्चसे । सुप्रजास्त्वायेति सुप्रजाः-त्वाय । एति । इहि ।
वसो इति । पुरोवसो इति पुरः - वसो । प्रियः । मे । हृदः । असि । अश्विनोः । त्वा ।
बाहुभ्यामिति बाहु-भ्याम् । सध्यासम् । नृचक्षंसमिति नृ - चक्षंसम् । त्वा । देव । सोम ।
सुचक्षा इति सु - चक्षाः । अवेति । ख्येषम् । मन्द्रा । अभिभूतिरित्यभि - भूतिः । केतुः
। यज्ञानाम् । वाक् । जुषाणा । सोमस्य । तृप्यतु । मन्द्रा । स्वर्वाचीति सु - अर्वाची ।
अदितिः । अनाहतशीर्ष्णीत्यनाहत - शीर्ष्णी । वाक् । जुषाणा । सोमस्य । तृप्यतु । एति ।
इहि । विश्वचरणे इति विश्व - चरणे ।

17 TS 3.2.5.2

TS 3.2.5.2

Samhita Paata

श॒म्भूर्म॑यो॒भूः स्व॒स्ति मां हरि॑व॒र्णं प्र॒चर॑ ऋ॒त्वे द॑क्षा॒य रा॒यस्पो॑षा॒य सु॒वीर॑ता॒यै मा मां रा॒ज॒न् वि॒
बी॑भिषो॒ मा मे॒ हा॒र्दि त्वि॑षा व॒धीः । वृ॑ष॒णे शु॒ष्माया॑ऽऽयु॒षे वर्च॑से ॥ वसु॑मद्-गणस्य सोम देव ते
मति॑विदः प्रा॒तस्स॒व॒नस्य॑ गाय॒त्रच्छ॑न्दस॒ इन्द्र॑पी॒तस्य॑ नरा॒शःसं॑पी॒तस्य॑ पि॒तृपी॑तस्य॒ मधु॑म॒त॒ उप॑हू॒त-
स्योप॑हू॒तो भ॑क्षयामि रु॒द्रव॑द्-गणस्य सोम देव ते मति॑विदो मा॒द्भ्य॑न्दि॒नस्य॑ स॒व॒नस्य॑ त्रि॒ष्टुच्छ॑न्दस॒
इन्द्र॑पी॒तस्य॑ नरा॒शः सं॑पी॒तस्य॑ - []

Pada Paata

श॒म्भूरि॑तिं शं - भूः । म॒यो॒भूरि॑तिं मयः - भूः । स्व॒स्ति । मा । हरि॑व॒र्णेति॑ हरि - वर्ण । प्रेतिं
। च॒र । ऋ॒त्वे । द॑क्षा॒य । रा॒यः । पो॑षा॒य । सु॒वीर॑ता॒या इति॑ सु-वी॒रता॑यै । मा । मा ।
रा॒ज॒न् । वी॑तिं । बी॒भिषः॑ । मा । मे । हा॒र्दि । त्वि॑षा । व॒धीः ॥ वृ॑ष॒णे । शु॒ष्माय॑ ।
आयु॑षे । वर्च॑से ॥ वसु॑मद् गण॒स्येति॑ वसु॑म॒त॒ - ग॒ण॒स्य॒ । सोम॑ । देव॑ । ते । म॒ति॒विदु॑ इति॑
मति॑ - विदः । प्रा॒तस्स॒व॒नस्येति॑ प्रातः - स॒व॒नस्य॑ । गा॒य॒त्रच्छ॑न्दस॒ इति॑ गा॒य॒त्र - छ॒न्दसः॑ ।
इन्द्र॑पी॒तस्येति॑न्द्र - पी॒तस्य॑ । नरा॒शःसं॑पी॒तस्येति॑ नरा॒शःसं॑ - पी॒तस्य॑ । पि॒तृपी॑तस्येति॑ पि॒तृ -
पी॒तस्य॑ । मधु॑म॒त॒ इति॑ मधु॑ - म॒तः । उप॑हू॒तस्येति॑प - हू॒तस्य॑ । उप॑हू॒त इत्युप॑ - हू॒तः ।
भ॑क्षयामि । रु॒द्रव॑द्गण॒स्येति॑ रु॒द्रव॑त् - ग॒ण॒स्य॒ । सोम॑ । देव॑ । ते । म॒ति॒विदु॑ इति॑ मति॑ -
विदः । मा॒द्भ्य॑न्दि॒नस्य॑ । स॒व॒नस्य॑ । त्रि॒ष्टुच्छ॑न्दस॒ इति॑ त्रि॒ष्टुप् - छ॒न्दसः॑ । इन्द्र॑पी॒तस्येति॑न्द्र -

पी॒तस्य॒ । नरा॒शः॑सं॒पीत॒स्येति॒ नरा॒शः॑सं - पी॒तस्य॒ ।

18 TS 3.2.5.3

TS 3.2.5.3

Samhita Paata

पि॒तृपी॒तस्य॒ मधु॑मत॒ उप॑हू॒तस्यो॑प॒हूतो॑ भक्ष॒याम्या॑दित्य॒वद्ग॑णस्य सोम देव ते मति॒विद॑स्तृतीय॒स्य
सर्व॑नस्य जग॑तीछन्दस॒ इन्द्र॑पी॒तस्य॒ नरा॒शः॑ सं॒पीत॒स्य पि॒तृपी॒तस्य॒ मधु॑मत॒ उप॑हू॒तस्यो॑प॒हूतो॑ भक्ष॒-
यामि ॥ आप्या॑यस्व॒ समे॑तु ते वि॒श्वतः॑ सोम॒ वृष्णि॑यं । भवा॒ वाज॑स्य सङ्ग॒थे ॥ हिन्व॑ मे गात्रा॑
हरि॒वो गु॑णान् मे॒ मा वि॑ती॒तृषः॑ । शि॒वो मे॑ सप्त॒रू॒षीनु॑प॒ तिष्ठ॑स्व॒ मा मेऽवा॒ङ्गाभि॑मति - []

Pada Paata

पि॒तृपी॒तस्येति॑ पि॒तृ - पी॒तस्य॒ । मधु॑मत॒ इति॑ मधु॑ - म॒तः । उप॑हू॒तस्येत्यु॑प॒ - हू॒तस्य॒ । उप॑हू॒त
इत्यु॑प॒ - हू॒तः । भक्ष॑यामि॒ । आ॒दि॒त्यव॑द्ग॒णस्येत्या॑दि॒त्यव॑त् - गु॒णस्य॒ । सोम॒ । देव॒ । ते॒ ।
म॒ति॒वि॒द॒ इति॑ मति॒ - वि॒दः । तृ॒ती॒य॒स्य । सर्व॑नस्य । जग॑तीछन्दस॒ इति॑ जग॑ती - छ॒न्द॒सः
। इन्द्र॑पी॒तस्येति॑न्द्रं - पी॒तस्य॒ । नरा॒शः॑सं॒पीत॒स्येति॑ नरा॒शः॑सं - पी॒तस्य॒ । पि॒तृपी॒तस्येति॑ पि॒तृ
- पी॒तस्य॒ । मधु॑मत॒ इति॑ मधु॑ - म॒तः । उप॑हू॒तस्येत्यु॑प॒ - हू॒तस्य॒ । उप॑हू॒त इत्यु॑प॒-हू॒तः ।
भक्ष॑यामि ॥ एति॑ । प्या॒यस्व॒ । समि॑ति॒ । ए॒तु । ते॒ । वि॒श्वतः॑ । सोम॒ । वृष्णि॑यम् ॥ भव॑
। वाज॑स्य । सङ्ग॒थ इति॑ सं - ग॒थे ॥ हिन्व॑ । मे॒ । गात्रा॑ । हरि॒व इति॑ हरि॒ - वः । गु॑णान्
। मे॒ । मा॒ । वि॑ति॒ । ती॒तृषः॑ ॥ शि॒वः । म॒ । सप्त॒रू॒षीनि॑ति॒ सप्त॒-ऋ॒षीन् । उपे॑ति॒ । तिष्ठ॑स्व॒

। मा । मे । अवाङ् । नाभिम् । अतीति ।

19 TS 3.2.5.4

TS 3.2.5.4

Samhita Paata

गाः ॥ अपाम॑ सोम॑म॒मृता॑ अभू॒माऽद॑र्श॒र्म् ज्योति॑रवि॒दाम॑ दे॒वान् । कि॒म॒स्मान् कृ॑णव॒दरा॑तिः कि॒-
मु॑ धूर्ति॑र॒मृत॑ म॒र्त्यस्य॑ ॥ यन्म॑ आ॒त्मनो॑ मि॒न्दाऽभू॑द॒ग्निस्त॑त् पु॒नराऽहो॑र्जा॒तवे॑दा॒ विच॑र॒षणिः॑ ॥
पुन॑र॒ग्निश्चक्षु॑र॒दात्-पुन॑रिन्द्रो बृह॒स्पतिः॑ । पुन॑र्मे अ॒श्विना॑ यु॒वं चक्षु॑रा ध॒त्तम॑क्ष्योः ॥ इष्ट॑य॒जुष॑स्ते दे॒व
सोम॑ स्तु॒तस्तो॑मस्य - []

Pada Paata

गाः ॥ अपा॑म । सोम॑म् । अ॒मृताः॑ । अ॒भूम् । अ॒द॑र्श॒र्म् । ज्योतिः॑ । अ॒वि॒दाम॑ । दे॒वान् ॥
किम् । अ॒स्मान् । कृ॑णव॒त् । अ॒रा॑तिः । किम् । उ॒ । धूर्तिः॑ । अ॒मृत॑ । म॒र्त्यस्य॑ ॥ यत्
। मे॒ । आ॒त्मनः॑ । मि॒न्दा । अ॒भूत् । अ॒ग्निः । तत् । पुनः॑ । एति॑ । अ॒हाः । जा॒तवे॑दा
इति॑ जा॒त - वे॑दाः । विच॑र॒षणिरि॑ति वि - च॒र॒षणिः॑ ॥ पुनः॑ । अ॒ग्निः । चक्षुः॑ । अ॒दात्
। पुनः॑ । इन्द्रः॑ । बृह॒स्पतिः॑ ॥ पुनः॑ । मे॒ । अ॒श्विना॑ । यु॒वम् । चक्षुः॑ । एति॑ । ध॒त्तम्
। अ॒क्ष्योः॑ ॥ इष्ट॑य॒जुष॑ इतीष्ट॒-य॒जुषः॑ । ते॒ । दे॒व । सोम॑ । स्तु॒तस्तो॑म॒स्येति॑ स्तु॒त - स्तो॑म॒स्य ।

20 TS 3.2.5.5

TS 3.2.5.5

Samhita Paata

श॒स्तोक्थ॑स्य॒ हरि॑वत् इन्द्र॑पीतस्य॒ मधु॑मत् उप॑हूतस्योप॑हूतो भक्षयामि ॥ आपू॑र्याः स्थाऽऽमां पू॒रय॑त
प्र॒जया॑ च॒ धने॑न च ॥ ए॒तत् ते॑ तत् ये च॒ त्वाम॑न्वे॒तत् ते॑ पितामह॒ प्रपि॑तामह॒ ये च॒ त्वाम॑न्व॒त्र
पि॒तरो॑ यथाभा॒गं म॑न्द॒द्धं नमो॑ वः पि॒तरो॑ रसा॒य नमो॑ वः पि॒तरः॑ शुष्मा॒य नमो॑ वः पि॒तरो॑ जी॒वाय॑
नमो॑ वः पि॒तरः॑ - []

Pada Paata

श॒स्तोक्थ॑स्येति॒ श॒स्त - उ॒क्थ॑स्य । हरि॑वत् इति॒ हरि॑ - व॒त् । इन्द्र॑पीत॒स्येतीन्द्र॑ - पी॒तस्य॑ ।
मधु॑मत् इति॒ मधु॑ - म॒त् । उप॑हूत॒स्येत्युप॑ - हू॒तस्य॑ । उप॑हूत॒ इत्युप॑ - हू॒तः । भ॒क्षया॑मि ॥
आपू॑र्या इत्या॑ - पू॒र्याः । स्थ॑ । एति॑ । मा॒ । पू॒रय॑त । प्र॒जयेति॑ प्र॒जया॑ । च॒ । धने॑न । च॒
॥ ए॒तत् । ते॑ । तत् । ये॑ । च॒ । त्वाम् । अ॒न्वेति॑ । ए॒तत् । ते॑ । पि॒ताम॑ह । प्र॒पि॒ताम॑हेति॒
प्र - पि॒ताम॑ह । ये॑ । च॒ । त्वाम् । अ॒न्वेति॑ । अ॒त्र । पि॒तरः॑ । यथा॑भा॒गमि॑ति॒ यथा॑-भा॒गम्
। म॑न्द॒द्धम् । नमो॑ । वः । पि॒तरः॑ । रसा॒य । नमो॑ । वः । पि॒तरः॑ । शुष्मा॒य । नमो॑ ।
वः । पि॒तरः॑ । जी॒वाय॑ । नमो॑ । वः । पि॒तरः॑ ।

21 TS 3.2.5.6

TS 3.2.5.6

Samhita Paata

स्व॒धायै॑ नमो॑ वः पि॒तरो म॒न्यवे॑ नमो॑ वः पि॒तरो घो॒राय॑ पि॒तरो नमो॑ वो॒ य ए॒तस्मिन् लो॒के स्थ॑
युष्मा॑स्तेऽनु॒ येऽस्मिन् लो॒के मां तेऽनु॒ य ए॒तस्मिन् लो॒के स्थ॑ यू॒यं तेषां॑ वसि॒ष्ठा भू॒यास्त॒ येऽस्मिन्
लो॒केऽहं॑ तेषां॑ वसि॒ष्ठो भू॒यासुं॑ प्रजा॑प॒ते न त्वदे॒तान्य॒न्यो वि॒श्वा जा॒तानि॑ परि॒ता ब॑भूव ।

Pada Paata

स्व॒धाया॒ इति॑ स्व - धायै॑ । नमः॑ । वः॑ । पि॒त॒रः । म॒न्यवे॑ । नमः॑ । वः॑ । पि॒त॒रः । घो॒राय॑
। पि॒त॒रः । नमः॑ । वः॑ । ये॑ । ए॒तस्मिन् । लो॒के । स्थ॑ । युष्मा॑न् । ते॑ । अ॒न्वि॒ति । ये॑ ।
अ॒स्मिन् । लो॒के । माम् । ते॑ । अ॒न्वि॒ति । ये॑ । ए॒तस्मिन् । लो॒के । स्थ॑ । यू॒यम् । तेषा॑म् ।
वसि॑ष्ठाः । भू॒यास्त॒ । ये॑ । अ॒स्मिन् । लो॒के । अ॒हम् । तेषा॑म् । वसि॑ष्ठः । भू॒यासु॑म् । प्रजा॑-
प॒त॒ इति॑ प्रजा॑-प॒ते । न । त्वत् । ए॒तानि॑ । अ॒न्यः । वि॒श्वा । जा॒तानि॑ । परि॒ति । ता॑ । ब॒भूव॑ ॥

22 TS 3.2.5.7

TS 3.2.5.7

Samhita Paata

यत् का॑मास्ते जुहु॑मस्तन्नो॑ अस्तु व॒यं स्या॑म॒ पत॑यो रयी॒णां ॥ दे॒वकृ॑त॒स्यै न॑सो ऽव॒यज॑नमसि

मनुष्यकृतस्यैनसो ऽवयजनमसि पितृकृतस्यैनसो ऽवयजनमस्यप्सु धौतस्य सोम देव ते नृभिः
सुतस्येष्ट यजुषः स्तुतस्तोमस्य शस्तोक्थस्य यो भक्षोअश्वसनिर्यो गोसनिस्तस्य ते पितृभिर्भक्षं
कृतस्यो-पहूतस्योपहूतो भक्षयामि ॥

Pada Paata

यत्का॑मा॒ इति॑ यत् - का॒माः । ते । जुहु॑मः । तत् । नः । अ॒स्तु । व॒यम् । स्या॑म् ।
पत॑यः । र॒यी॒णाम् ॥ दे॒वकृत॑स्येति॑ दे॒व - कृत॑स्य । ए॒नसः । अ॒व॒य॒ज॒न॒मित्य॑व - य॒ज॒नम् ।
अ॒सि । म॒नु॒ष्यकृत॑स्येति॑ म॒नु॒ष्य - कृत॑स्य । ए॒नसः । अ॒व॒य॒ज॒न॒मित्य॑व - य॒ज॒नम् । अ॒सि ।
पि॒तृकृत॑स्येति॑ पि॒तृ - कृत॑स्य । ए॒नसः । अ॒व॒य॒ज॒न॒मित्य॑व - य॒ज॒नम् । अ॒सि । अ॒प्सि॒स्व॒त्य॑प्-सु
। धौ॒तस्य॑ । सो॒म । दे॒व । ते । नृ॒भि॒रिति॑ नृ - भिः । सु॒तस्य॑ । इ॒ष्टय॑जुष इती॒ष्ट - य॒जुषः ।
स्तु॒तस्तो॑मस्येति॑ स्तु॒त - स्तो॑मस्य । श॒स्तो॒क्थ॑स्येति॑ श॒स्त - उ॒क्थ॑स्य । यः । भ॒क्षः । अ॒श्व॒स॒-
नि॒रित्य॑श्च - स॒निः । यः । गो॒स॒नि॒रिति॑ गो - स॒निः । तस्य॑ । ते । पि॒तृभि॑रिति॑ पि॒तृ - भिः ।
भ॒क्षं कृत॑स्येति॑ भ॒क्ष - कृत॑स्य । उ॒प॒हू॒तस्ये॒त्युप॑ - हू॒तस्य । उ॒प॒हू॒त इत्यु॑प॑ - हू॒तः । भ॒क्ष॒या॒मि ॥

23 TS 3.2.6.1

TS 3.2.6.1

Samhita Paata

म॒ही॒नां प॒योऽसि॑ वि॒श्वेषां॑ दे॒वानां॑ त॒नूर ऋ॒द्ध्या॑स॒मद्य॑ पृष॑तीनां ग्र॒हं पृष॑तीनां ग्र॒होऽसि॑ वि॒ष्णो-
रु॒ह॒द॒य॒म॒स्येक॑मिष॑ वि॒ष्णु॒स्त्वाऽनु॑ वि॒च॒क्रमे॑ भू॒तिर्दु॒द्धा घृ॒तेन॑ वर्द्ध॑तां तस्य॑ मे॒ष्टस्य॑ वी॒तस्य॑ द्र॒विण॑मा
ग॒म्या॒ज्ज्योति॑रसि॑ वै॒श्वान॑रं पृ॒श्नि॒ज्यै दु॒ग्धं या॑व॒ती द्या॑वापृ॒थि॒वी म॑हि॒त्वा या॑व॒च्च स॒प्त सि॒न्ध॒वो वि॒त॒स्थुः

। तावन्तमिन्द्र ते - []

Pada Paata

म॒हीनाम् । पयः॑ । अ॒सि । विश्वे॑षाम् । दे॒वाना॑म् । त॒नूः । ऋ॒द्ध्यास॑म् । अ॒द्य । पृष॑तीनाम् ।
 । ग्र॒हम् । पृष॑तीनाम् । ग्र॒हः । अ॒सि । विष्णोः॑ । हृद॑यम् । अ॒सि । एक॑म् । इ॒ष ।
विष्णुः॑ । त्वा॒ । अनु॑ । वी॒ति । च॒क्रमे॑ । भू॒तिः । दु॒द्धा । घृ॒तेन॑ । व॒र्द्धता॑म् । तस्य॑
 । मा॒ । इ॒ष्टस्य॑ । वी॒तस्य॑ । द्रवि॑णम् । ए॒ति । ग॒म्यात् । ज्यो॑तिः । अ॒सि । वैश्वा॑-
न॒रम् । पृ॒श्नै । दु॒ग्धम् । याव॑न्ती इति॑ । द्यावा॑पृथि॒वी इति॑ द्यावा॑-पृथि॒वी । म॒हि॒त्वेति॑ म॒हि
- त्वा । याव॑न्त॒ । च । सप्त॑ । सि॒न्धवः॑ । वि॒त॒स्थुरि॑ति॒ वि - त॒स्थुः ॥ ताव॑न्तम् । इन्द्र॑ । ते ।

24 TS 3.2.6.2

TS 3.2.6.2

Samhita Paata

ग्रहः सहोर्जा गृह्णाम्यस्तृतं ॥ यत् कृष्णशकुनः पृषदाज्यमवमृशेच्छुद्रा अस्य प्रमायुकाः स्युर्यच्छ्वा
ऽवमृशेच्छतुष्पादोऽस्य पशवः प्रमायुकाः स्युर्यथ स्कन्देद्-यजमानः प्रमायुकः स्यात् पशवो वै पृष-
दाज्यं पशवो वा एतस्य स्कन्दन्ति यस्य पृषदाज्यः स्कन्दति यत् पृषदाज्यं पुनर्गृह्णाति पशून्वास्मै
पुनर्गृह्णाति प्राणो वै पृषदाज्यं प्राणो वा - []

Pada Paata

ग्रहम् । सह । ऊर्जा । गृह्णामि । अस्तृतम् ॥ यत् । कृष्णशकुन इति कृष्ण - शकुनः ।
 पृषदाज्यमिति पृषत् - आज्यम् । अवमृशेदित्यव - मृशेत् । शूद्राः । अस्य । प्रमायुका इति
 प्र - मायुकाः । स्युः । यत् । श्वा । अवमृशेदित्यव - मृशेत् । चतुष्पाद इति चतुः - पादः
 । अस्य । पशवः । प्रमायुका इति प्र - मायुकाः । स्युः । यत् । स्कन्देत् । यजमानः ।
 प्रमायुक इति प्र - मायुकः । स्यात् । पशवः । वै । पृषदाज्यमिति पृषत् - आज्यम् । पशवः
 । वै । एतस्य । स्कन्दन्ति । यस्य । पृषदाज्यमिति पृषत् - आज्यम् । स्कन्दति । यत् ।
 पृषदाज्यमिति पृषत् - आज्यम् । पुनः । गृह्णाति । पशून् । एव । अस्मै । पुनः । गृह्णा-
 ति । प्राण इति प्र - अनः । वै । पृषदाज्यमिति पृषत् - आज्यम् । प्राण इति प्र - अनः । वै ॥

25 TS 3.2.6.3

TS 3.2.6.3

Samhita Paata

एतस्य स्कन्दति यस्य पृषदाज्यः स्कन्दति यत् पृषदाज्यं पुनर्गृह्णाति प्राणमेवास्मै पुनर्गृह्णाति
 हिरण्यमवधाय गृह्णात्यमृतं वै हिरण्यं प्राणः पृषदाज्यममृतमेवास्य प्राणे दधाति शतमानं भवति
 शतायुः पुरुषः शतेन्द्रिय आयुष्येवेन्द्रिये प्रतितिष्ठत्यश्वमव ग्रापयति प्राजापत्यो वा अश्वः प्राजापत्यः
 प्राणः स्वादेवास्मै योनेः प्राणं () निर्मिमीते वि वा एतस्य यश्छिद्यते यस्य पृषदाज्यः स्कन्दति
 वैष्णव्यर्चा पुनर्गृह्णाति यज्ञो वै विष्णुर्यज्ञेनैव यज्ञः सं तनोति ॥

Pada Paata

एतस्य । स्कन्दति । यस्य । पृषदाज्यमिति पृषत् - आज्यम् । स्कन्दति । यत् । पृषदाज्यमिति

पृषत् - आ॒ज्यम् । पुनः । गृ॒ह्णाति॑ । प्रा॒णमि॑तिं प्र - अ॒नम् । ए॒व । अ॒स्मै । पुनः । गृ॒ह्णाति॑ ।
 हि॒र॒ण्यम् । अ॒व॒धाये॑त्य॒व - धाय॑ । गृ॒ह्णाति॑ । अ॒मृत॑म् । वै । हि॒र॒ण्यम् । प्रा॒ण इति॑ प्र - अ॒नः
 । पृ॒षदा॒ज्यमि॑तिं पृषत् - आ॒ज्यम् । अ॒मृत॑म् । ए॒व । अ॒स्य । प्रा॒ण इति॑ प्र - अ॒ने । दु॒धाति॑
 । श॒तमा॑न॒मि॑तिं श॒त-मा॑नम् । भ॒वति॑ । श॒तायु॑रिति॑ श॒त - आ॒युः । पु॒रुषः॑ । श॒तेन्द्रि॑य॒ इति॑
 श॒त-इन्द्रि॑यः । आ॒युषि॑ । ए॒व । इन्द्रि॑ये । प्र॒तीति॑ । ति॒ष्ठति॑ । अ॒श्वम् । अ॒वेति॑ । ग्रा॒पय॑ति ।
 प्रा॒जाप॑त्य॒ इति॑ प्रा॒जा - प॒त्यः । वै । अ॒श्वः । प्रा॒जाप॑त्य॒ इति॑ प्रा॒जा - प॒त्यः । प्रा॒ण इति॑ प्र-अ॒नः
 । स्वा॒त् । ए॒व । अ॒स्मै । यो॒नेः । प्रा॒णमि॑तिं प्र - अ॒नम् () । नि॒रिति॑ । मि॒मी॒ते । वी॒ति । वै
 । ए॒तस्य॑ । य॒ज्ञः । छि॒द्यते॑ । यस्य॑ । पृ॒षदा॒ज्यमि॑तिं पृषत् - आ॒ज्यम् । स्क॒न्दति॑ । वैष्ण॒व्या ।
 ऋ॒चा । पुनः । गृ॒ह्णाति॑ । य॒ज्ञः । वै । वि॒ष्णुः । य॒ज्ञेन॑ । ए॒व । य॒ज्ञम् । स॒मिति॑ । त॒नोति॑ ॥

26 TS 3.2.7.1

TS 3.2.7.1

Samhita Paata

दे॒वं स॒वित॑रे॒तत् ते॒ प्राऽऽ*ह॒ तत् प्र च॑ सु॒व प्र च॑ य॒ज्ञ बृ॒हस्प॑तिर्ब्र॒ह्मा ऽऽयु॑ष्म॒त्या ऋ॒चो मा गा॑त
 त॒नूपा॑थ॒ साम्नः॑ स॒त्या वं आ॒शिषः॑ स॒न्तु स॒त्या आकू॑तय॒ ऋ॒तं च॑ स॒त्यं च॑ व॒दत॑ स्तु॒त दे॒वस्य॑ स-
 वि॒तुः प्र॑स॒वे स्तु॒तस्य॑ स्तु॒तम॒स्यू॒र्जं म॒ह्यं स्तु॒तं दु॒हामा॑ माँ स्तु॒तस्य॑ स्तु॒तं ग॑म्याच्छ॒स्त्रस्य॑ श॒स्त्र - []

Pada Paata

दे॒वं । स॒वि॒तुः । ए॒तत् । ते॒ । प्रे॒ति । आ॒ह । तत् । प्रे॒ति । च॒ । सु॒व । प्रे॒ति । च॒ ।
 य॒ज्ञ । बृ॒हस्प॑तिः । ब्र॒ह्मा । आ॒यु॑ष्म॒त्याः । ऋ॒चः । मा । गा॒त । त॒नूपा॑दि॒ति त॒नू - पा॒त् ।

साम्नः । स॒त्याः । वः । आ॒शिष॒ इत्या॑ - शिषः । स॒न्तु । स॒त्याः । आकू॑तय॒ इत्या॑-कू॒तयः
 । ऋ॒तम् । च॒ । स॒त्यम् । च॒ । व॒दत॒ । स्तु॒त । दे॒वस्य॑ । स॒वितुः॑ । प्र॒स॒व इति॑ प्र - स॒वे
 । स्तु॒तस्य॑ । स्तु॒तम् । अ॒सि । ऊ॒र्जम् । म॒ह्यम् । स्तु॒तम् । दु॒हाम् । ए॒ति । मा॒ । स्तु॒तस्य॑
 । स्तु॒तम् । ग॒म्यात् । श॒स्त्रस्य॑ । श॒स्त्रम् ।

27 TS 3.2.7.2

TS 3.2.7.2

Samhita Paata

म॒स्यूर्जं॑ म॒ह्यं॑ श॒स्त्रं दु॒हामा॑ मां श॒स्त्रस्य॑ श॒स्त्रं ग॒म्या॑-दि॒न्द्रिया॑व॒न्तो व॒नाम॑हे धु॒क्षी॑महि॒ प्र॒जामि॑षं ॥
 सा मे स॒त्याऽऽशी॑र्दे॒वेषु॑ भू॒याद्-ब्र॑ह्मव॒र्चसं॑ माऽऽ ग॒म्यात् ॥ य॒ज्ञो ब॑भूव स आ ब॑भूव सप्रज॑ज्ञे स
 वा॒वृधे॑ । स दे॒वाना॑म॒धि॒-प॒तिर्ब॑भूव सो अ॒स्मा॑ अधि॑पतीन् करोतु व॒यः स्या॑म॒ पत॑यो रयी॒णां ॥
 य॒ज्ञो वा॒ वै - []

Pada Paata

अ॒सि । ऊ॒र्जम् । म॒ह्यम् । श॒स्त्रम् । दु॒हाम् । ए॒ति । मा॒ । श॒स्त्रस्य॑ । श॒स्त्रम् । ग॒म्यात्
 । इ॒न्द्रिया॑व॒न्त इती॑न्द्रि॒य - व॒न्तः । व॒नाम॑हे । धु॒क्षी॑महि॒ प्र॒जामि॑ति॒ प्र - जा॑म् । इ॒षम् ॥
 सा । मे । स॒त्या । आ॒शीरि॑त्या॑ - शीः । दे॒वेषु॑ । भू॒यात् । ब्र॑ह्मव॒र्चसमि॑ति॒ ब्रह्म॑ - व॒र्चस॑म्
 । मा॒ । ए॒ति । ग॒म्यात् ॥ य॒ज्ञः । ब॑भूव । सः । ए॒ति । ब॑भूव । सः । प्रे॒ति । ज॒ज्ञे ।
 सः । वा॒वृधे॑ ॥ सः । दे॒वाना॑म् । अधि॑पति॒रित्य॑धि॒ - प॒तिः । ब॑भूव । सः । अ॒स्मान् ।

अधिपतीनित्यधि - पतीन् । करोतु । वयम् । स्याम् । पतयः । रयीणाम् ॥ यज्ञः । वा । वै ।

28 TS 3.2.7.3

TS 3.2.7.3

Samhita Paata

य॒ज्ञप॑तिं दु॒हे य॒ज्ञप॑तिर्वा य॒ज्ञं दु॒हे स यः स्तु॑तश॒स्त्रयो॒र्दोह॑म वि॒द्वान् । यज॑ते तं य॒ज्ञो दु॒हे स इ॒ष्ट्वा पा॑पी॒यान्
भव॑ति य ए॒नयो॒र्दोह॑ वि॒द्वान् । यज॑ते स य॒ज्ञं दु॒हे स इ॒ष्ट्वा वसी॑यान् भवति स्तु॑तस्य॑ स्तु॒तम॒स्यू॒र्जं म॒ह्यं
स्तु॑तं दु॒हामा मा॑ स्तु॑तस्य॑ स्तु॒तं ग॑म्याच्छ॒स्त्रस्य॑ श॒स्त्रम॒स्यू॒र्जं म॒ह्यं श॒स्त्रं दु॒हा () मा मा॑ श॒स्त्रस्य॑ श॒-
स्त्रं ग॑म्यादि॒त्याहैष॑ वै स्तु॑तश॒स्त्रयो॒र्दोह॑स्तं य ए॒वं वि॒द्वान् । यज॑ते दु॒ह ए॒व य॒ज्ञि॒ष्ट्वा वसी॑यान् भवति ॥

Pada Paata

य॒ज्ञप॑तिमि॒ति य॒ज्ञ - प॒तिम् । दु॒हे । य॒ज्ञप॑तिरि॒ति य॒ज्ञ-प॒तिः । वा । य॒ज्ञम् । दु॒हे । सः ।
यः । स्तु॑तश॒स्त्रयो॒रिति॑ स्तु॒त - श॒स्त्रयोः॑ । दो॒हम् । अवि॒द्वान् । यज॑ते । तम् । य॒ज्ञः ।
दु॒हे । सः । इ॒ष्ट्वा । पा॑पी॒यान् । भ॒वति॑ । यः । ए॒नयोः॑ । दो॒हम् । वि॒द्वान् । यज॑ते ।
सः । य॒ज्ञम् । दु॒हे । सः । इ॒ष्ट्वा । वसी॑यान् । भ॒वति॑ । स्तु॑तस्य॑ । स्तु॒तम् । अ॒सि ।
ऊ॒र्जम् । म॒ह्यम् । स्तु॑तम् । दु॒हाम् । ए॒ति । मा॑ । स्तु॑तस्य॑ । स्तु॒तम् । ग॑म्यात् । श॒स्त्रस्य॑
। श॒स्त्रम् । अ॒सि । ऊ॒र्जम् । म॒ह्यम् । श॒स्त्रम् । दु॒हाम् () । ए॒ति । मा॑ । श॒स्त्रस्य॑ ।
श॒स्त्रम् । ग॑म्यात् । इति॑ । आ॒ह । ए॒षः । वै । स्तु॑तश॒स्त्रयो॒रिति॑ स्तु॒त - श॒स्त्रयोः॑ । दो॒-
हः । तम् । यः । ए॒वम् । वि॒द्वान् । यज॑ते । दु॒हे । ए॒व । य॒ज्ञम् । इ॒ष्ट्वा । वसी॑यान् । भ॒वति॑ ॥

29 TS 3.2.8.1

TS 3.2.8.1

Samhita Paata

श्येनाय॑ प॒त्वंने॑ स्वाहा॑ व॒ट्स्वय॑म॒भिगू॑र्ताय॒ नमो॑ वि॒ष्ट॒म्भाय॑ ध॒र्मणे॑ स्वाहा॑ व॒ट्स्वय॑म॒भिगू॑र्ताय॒ नमः॑
 परि॑धये॒ ज॒न॒प्रथ॑नाय॒ स्वाहा॑ व॒ट्स्वय॑म॒भिगू॑र्ताय॒ नमः॑ ऊ॒र्जे हो॒त्राणा॑ः स्वाहा॑ व॒ट्स्वय॑म॒भिगू॑र्ताय॒
 नमः॑ प॒य॑से॒ हो॒त्राणा॑ः स्वाहा॑ व॒ट्स्वय॑म॒भिगू॑र्ताय॒ नमः॑ प्र॒जाप॑तये॒ मन॑वे॒ स्वाहा॑ व॒ट्स्वय॑म॒भिगू॑र्ताय॒
 नमः॑ ऋ॒त॒मृ॒तपाः॑ सु॒व॒र्वाट्स्वाहा॑ व॒ट्स्वय॑म॒भिगू॑र्ताय॒ नमः॑ स्तृ॒प॒न्ताः॑ हो॒त्रा म॒धो॑र्घृ॒तस्य॑ य॒ज्ञ॒प॒ति॒मृष॑य॒
 ए॒न॒सा - []

Pada Paata

श्ये॒नाय॑ । प॒त्वंने॑ । स्वाहा॑ । व॒ट् । स्व॒य॒म॒भिगू॑र्तायेति॒ स्व॒यं - अ॒भिगू॑र्ताय॒ । नमः॑ । वि॒ष्ट॒भांयेति॑
 वि - स्त॒भांय॑ । ध॒र्मणे॑ । स्वाहा॑ । व॒ट् । स्व॒य॒म॒भिगू॑र्तायेति॒ स्व॒यं - अ॒भिगू॑र्ताय॒ । नमः॑ ।
 परि॑धय॒ इति॑ परि - ध॒ये॑ । ज॒न॒प्रथ॑नायेति॒ जन॑ - प्रथ॑नाय॒ । स्वाहा॑ । व॒ट् । स्व॒य॒म॒भिगू॑र्तायेति॒ स्व॒यं
 स्व॒यं - अ॒भिगू॑र्ताय॒ । नमः॑ । ऊ॒र्जे । हो॒त्राणा॑म् । स्वाहा॑ । व॒ट् । स्व॒य॒म॒भिगू॑र्तायेति॒ स्व॒यं
 - अ॒भिगू॑र्ताय॒ । नमः॑ । प॒य॑से॒ हो॒त्राणा॑म् । स्वाहा॑ । व॒ट् । स्व॒य॒म॒भिगू॑र्तायेति॒ स्व॒यं -
 अ॒भिगू॑र्ताय॒ । नमः॑ । प्र॒जाप॑तय॒ इति॑ प्र॒जा-प॑तये॒ । मन॑वे॒ स्वाहा॑ । व॒ट् । स्व॒य॒म॒भिगू॑र्तायेति॒ स्व॒यं
 स्व॒यं - अ॒भिगू॑र्ताय॒ । नमः॑ । ऋ॒त॒म् । ऋ॒त॒पा इत्यृ॑त - पाः॑ । सु॒व॒र्वाडि॑ति॒ सुवः॑ - वा॒ट् ।
 स्वाहा॑ । व॒ट् । स्व॒य॒म॒भिगू॑र्तायेति॒ स्व॒यं - अ॒भिगू॑र्ताय॒ । नमः॑ । तृ॒प॒न्ता॑म् । हो॒त्राः॑ । म॒धोः॑

। घृतस्य॑ । य॒ज्ञप॑तिमिति॑ य॒ज्ञ - प॒तिम् । ऋष॑यः । ए॒न॑सा ।

30 TS 3.2.8.2

TS 3.2.8.2

Samhita Paata

ऽऽहुः । प्र॒जा निर्भ॑क्ता अनु॒त्प॒यमा॑ना मध॒व्यौ स्तो॒काव॑प॒ तौ र॑राध ॥ सं न॒स्ताभ्या॑ः सृ॒जतु॑वि॒श्वक॑र्मा
घो॒रा ऋष॑यो नमो॑ अ॒स्त्वेभ्यः॑ । चक्षु॑ष एषां॑ मन॑सश्च स॒न्धौ बृ॒हस्प॑तये॒ महि॑ षद् द्यु॒मन्त्र॑मः ॥
नमो॑ वि॒श्वक॑र्मणे॒ स उ॑ पा॒त्वस्मा॑न॒न॒न्यान्थ॑-सोम॑पान् म॒न्य॑मानः । प्रा॒णस्य॑ वि॒द्वान्थ॑ स॒मरे॑ न धी॒र
ए॒नश्च॑कृ॒वान् महि॑ ब॒द्ध ए॑षां ॥ तं वि॒श्वक॑र्मन् - []

Pada Paata

आ॒हुः ॥ प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । निर्भ॑क्ता इति॑ निः - भ॒क्ताः । अ॒नु॒त्प॒यमा॑ना इत्य॑नु-त्प॒यमा॑नाः
। म॒ध॒व्यौ । स्तो॒कौ । अ॒पेति॑ । तौ । र॒राध॑ ॥ स॒मिति॑ । नः । ता॒भ्याम् । सृ॒जतु॑ ।
वि॒श्वक॑र्मेति॑ वि॒श्व - क॑र्मा । घो॒राः । ऋष॑यः । नमः॑ । अ॒स्तु । ए॒भ्यः ॥ चक्षु॑षः । ए॒षाम्
। मन॑सः । च । स॒न्धा॑विति॑ सं - धौ । बृ॒हस्प॑तये । महि॑ । सत् । द्यु॒मदि॑ति॑ द्यु - मत् ।
नमः॑ ॥ नमः॑ । वि॒श्वक॑र्मण॒ इति॑ वि॒श्व - क॑र्मणे । सः । उ॑ । पा॒तु । अ॒स्मान् । अ॒न॒न्यान् ।
सोम॑पानि॒ति सोम॑ - पान् । म॒न्य॑मानः ॥ प्रा॒णस्ये॑ति॑ प्र - अ॒नस्य॑ । वि॒द्वान् । स॒मर॑ इति॑ सं-अ॒रे ।
न । धी॒रः । ए॒नः । च॒कृ॒वान् । महि॑ । ब॒द्धः । ए॒षाम् ॥ तम् । वि॒श्वक॑र्म॒न्नि॒ति वि॒श्व - क॑र्मन् ।

31 TS 3.2.8.3

TS 3.2.8.3

Samhita Paata

-प्र मुञ्चा स्वस्तये ये भक्षयन्तो न वसून्यानृहुः । यान्ग्रयोऽन्वतप्यन्त धिष्णि॑या इ॒यं तेषा॑मव॒या
दुरि॑ष्ट्यै स्वि॑ष्टिं न॒स्तां कृ॑णोतु वि॒श्वक॑र्मा ॥ नमः॑ पि॒तृभ्यो॑ अ॒भि ये नो॑ अ॒ख्यन् य॒ज्ञकृ॑तो य॒ज्ञका॑माः
सुदे॒वा अ॒कामा॑ वो दक्षि॑णां न नी॒निम् मा न॒स्तस्मा॑ दे॒नसः॑ पापयिष्ट । याव॑न्तो वै स॒दस्या॑स्ते सर्वे
दक्षि॑ण्यास्तेभ्यो॒ यो दक्षि॑णां न- []

Pada Paata

प्रेति॑ । मुञ्च । स्वस्तये॑ । ये । भक्षय॑न्तः । न । वसू॑नि । आ॒नृहुः॑ ॥ यान् । अ॒ग्रयः॑ ।
अ॒न्वत॑प्यन्तेत्यनु - अत॑प्यन्त । धिष्णि॑याः । इ॒यम् । तेषा॑म् । अ॒व॒या । दुरि॑ष्ट्या इति दुः -
इ॒ष्ट्यै । स्वि॑ष्टिमिति सु - इ॒ष्टिम् । नः । ताम् । कृ॑णोतु । वि॒श्वक॑र्मेति विश्व - क॒र्मा ॥ नमः॑
। पि॒तृभ्य॑ इति पि॒तृ - भ्यः । अ॒भीति॑ । ये । नः । अ॒ख्यन् । य॒ज्ञकृ॑त इति य॒ज्ञ - कृ॑तः ।
य॒ज्ञका॑मा इति य॒ज्ञ - का॑माः । सुदे॒वा इति सु - दे॒वाः । अ॒कामाः॑ । वः । दक्षि॑णाम् । न ।
नी॒निम् । मा । नः । तस्मा॑त् । ए॒नसः॑ । पा॒पयि॑ष्ट ॥ याव॑न्तः । वै । स॒दस्याः॑ । ते ।
सर्वे॑ । दक्षि॑ण्याः । तेभ्यः । यः । दक्षि॑णाम् । न ।

32 TS 3.2.8.4

TS 3.2.8.4

Samhita Paata

नयेदैभ्यो वृश्च्येत यद्वैश्वकर्मणानि जुहोति सदस्यानेव तत् प्रीणात्यस्मे देवासो वपुषे चिकिथ्सत्
यमाशिरा दम्पती वाममश्नुतः । पुमान् पुत्रो जायते विन्दते वस्वथ विश्वे अरुपा एधते गृहः ॥
आशीर्दाया दम्पती वाममश्नुतामरिष्टो रायः सचताः समोकसा । य आसिचत् सं दुग्धं कुम्भ्या
सहेष्टेन यामन्नमति जहातु सः ॥ सर्पिर्ग्रीवी - []

Pada Paata

नयेत् । एति । एभ्यः । वृश्च्येत । यत् । वैश्वकर्मणानीति वैश्व - कर्मणानि । जुहोति ।
सदस्यान् । एव । तत् । प्रीणाति । अस्मे इति । देवासः । वपुषे । चिकिथ्सत् । यम् ।
आशिरा । दम्पती इति । वामम् । अश्नुतः ॥ पुमान् । पुत्रः । जायते । विन्दते । वसु ।
अथ । विश्वे । अरुपाः । एधते । गृहः ॥ आशीर्दायेत्याशीः - दाया । दम्पती इति । वामम्
। अश्नुताम् । अरिष्टः । रायः । सचताम् । समोकसेति सं - ओकसा ॥ यः । एति ।
असिचत् । संदुग्धमिति सं - दुग्धम् । कुम्भ्यां । सह । इष्टेन । यामन्नम् । अमतिम् । जहातु
। सः ॥ सर्पिर्ग्रीवीति सर्पिः - ग्रीवी ।

33 TS 3.2.8.5

TS 3.2.8.5

Samhita Paata

पीव॑र्यस्य जा॒या पीवा॑नः पु॒त्रा अकृ॑शासो अस्य । स॒हजा॑निर्यः सु॑मख॒स्यमा॑न् इन्द्रा॑याऽऽशिरः॑
स॒ह कु॑म्भ्याऽदा॑त् ॥ आ॒शीर्मे॑ ऊ॒र्जमु॑त सु॑प्रजा॒स्त्वमिषं॑ दधातु॒ द्रवि॑णः॒ सर्व॑र्चसं । सं जय॑न् क्षेत्रा॑णि
सह॑साऽहमि॑न्द्र कृ॒ण्वानो॑ अ॒न्याः अध॑रान्त्सप॒त्नान् ॥ भू॒तम॑सि भू॒ते मा॑ धा॒ मुख॑मसि॒ मुखं॑ भूया॑सं
द्यावा॑पृथि॒वीभ्यां॑ त्वा परि॑गृह्णामि॒ विश्वे॑ त्वा दे॒वा वैश्वान॑राः - []

Pada Paata

पीव॑री । अ॒स्य । जा॒या । पीवा॑नः । पु॒त्राः । अकृ॑शासः । अ॒स्य ॥ स॒हजा॑निरिति॑ सह
- जा॒निः । यः । सु॑मख॒स्यमा॑न् इति॑ सु - मख॒स्यमा॑नः । इन्द्रा॑य । आ॒शिर॑म् । स॒ह ।
कु॑म्भ्यां । अदा॑त् ॥ आ॒शीरि॑त्या - शीः । मे । ऊ॒र्जम् । उ॒त । सु॑प्रजा॒स्त्वमिति॑ सुप्रजाः -
त्वम् । इष॑म् । दुधा॑तु । द्रवि॑णम् । सर्व॑र्चसमिति॑ स - र्च॑सम् ॥ सु॒जंय॑न्निति॑ सं - जय॑न्
। क्षेत्रा॑णि । सह॑सा । अ॒हम् । इन्द्र॑ । कृ॒ण्वानः॑ । अ॒न्यान् । अध॑रान् । स॒पत्ना॑न् ॥
भू॒तम् । अ॒सि । भू॒ते । मा॒ । धाः॑ । मुख॑म् । अ॒सि । मुख॑म् । भूया॑सम् । द्यावा॑पृथि॒-
वीभ्या॑मिति॑ द्यावा॑ - पृथि॒वीभ्या॑म् । त्वा । परि॑ति । गृह्णामि॑ । विश्वे॑ । त्वा । दे॒वाः । वैश्वान॑राः ।

34 TS 3.2.8.6

TS 3.2.8.6

Samhita Paata

प्रच्यावयन्तु दिवि देवान् दृ॒हान्त॑रिक्षे वया॑सि पृथि॒व्यां पार्थि॑वान् ध्रु॒वं ध्रु॒वेण॑ ह॒विषा॑ऽव॒ सोमं॑
नयाम॑सि । यथा॑ नः॒ सर्व॑मिज्जग॑दय॒क्ष्म सु॑मना॒ अस॑त् । यथा॑ न॒ इन्द्र॑ इद्वि॒शः के॒वलीः॒ सर्वाः॑
सम॑नसः॒ कर॑त् । यथा॑ नः॒ सर्वा॑ इदि॒शोऽस्माकं॑ के॒वली॑रसन्न॒ ॥

Pada Paata

प्रेति॑ । च्या॒वय॑न्तु । दि॒वि । दे॒वान् । दृ॒ह । अ॒न्तरि॑क्षे । वया॑सि । पृथि॒व्याम् । पार्थि॑वान्
। ध्रु॒वम् । ध्रु॒वेण॑ । ह॒विषा॑ । अ॒वेति॑ । सोम॑म् । न॒याम॑सि ॥ यथा॑ । नः॒ । सर्व॑म् । इत्
। जग॑त् । अ॒य॒क्ष्मम् । सु॑मना॒ इति॑ सु - मनाः॑ । अस॑त् ॥ यथा॑ । नः॒ । इन्द्रः॑ । इत् ।
वि॒शः । के॒वलीः । सर्वाः॑ । सम॑नस॒ इति॑ स - म॒नसः॑ । कर॑त् ॥ यथा॑ । नः॒ । सर्वाः॑ ।
इत् । दि॒शः । अ॒स्माक॑म् । के॒वलीः । अस॑न्न॒ ॥

35 TS 3.2.9.1

TS 3.2.9.1

Samhita Paata

यद्वै होताँऽद्धुर्युमभ्याह्वयते वज्रमेनमभि प्रवर्तयत्युक्थंशा इत्याह प्रातस्सवनं प्रतिगीर्य त्रीण्येतान्य-
क्षराणि त्रिपदा गायत्री गायत्रं प्रातस्सवनं गायत्रियैव प्रातस्सवने वज्रमन्तर्द्धत्त उक्थं वाचीत्याह
माद्वयंदिनः सवनं प्रतिगीर्य चत्वार्येतान्य-क्षराणि चतुष्पदा त्रिष्टुप् त्रैष्टुभं माद्वयंदिनः सवनं त्रिष्टुभैव
माद्वयंन्दिने सवने वज्रमन्तर्द्धत्त- []

Pada Paata

यत् । वै । होताँ । अद्धुर्युम् । अभ्याह्वयत् इत्यभि - आह्वयते । वज्रम् । एनम् । अभि ।
प्रेति । वर्तयति । उक्थंशा इत्युक्थं-शाः । इति । आह । प्रातस्सवनमिति प्रातः - सवनम् ।
प्रतिगीर्येति प्रति - गीर्य । त्रीणि । एतानि । अक्षराणि । त्रिपदेति त्रि - पदा । गायत्री । गायत्रम्
। प्रातस्सवनमिति प्रातः - सवनम् । गायत्रिया । एव । प्रातस्सवन इति प्रातः - सवने । वज्रम्
। अन्तः । धत्ते । उक्थम् । वाचि । इति । आह । माद्वयंन्दिनम् । सवनम् । प्रतिगीर्येति
प्रति - गीर्य । चत्वारि । एतानि । अक्षराणि । चतुष्पदेति चतुः - पदा । त्रिष्टुप् । त्रैष्टुभम्
। माद्वयंन्दिनम् । सवनम् । त्रिष्टुभौ । एव । माद्वयंन्दिने । सवने । वज्रम् । अन्तः । धत्ते ।

36 TS 3.2.9.2

TS 3.2.9.2

Samhita Paata

उक्थं वाचीन्द्रायेत्याह तृतीयसवनं प्रतिगीर्य सप्तैतान्यक्षराणि सप्तपदा शक्रंरी शाक्रो वज्रो वज्रेणैव
तृतीयसवने वज्रमन्तर्द्धत्ते ब्रह्मवादिनो वदन्ति स त्वा अद्धुर्युः स्याद्यो यथासवनं प्रतिगरे छन्दांसि
सम्पादयेत् तेजः प्रातः सवन आत्मन् दधीतेन्द्रियं माद्वयंन्दिने सवने पशूः स्तृतीयसवन इत्युक्थंशा

इत्याह प्रातस्सवनं प्रतिगीर्यं त्रीण्येतान्यक्षराणि - []

Pada Paata

उक्थम् । वाचि । इन्द्राय । इति । आह । तृतीयसवनमिति तृतीय - सवनम् । प्रतिगीर्येति
प्रति - गीर्यं । सप्त । एतानि । अक्षराणि । सप्तपदेति सप्त - पदा । शक्करी । शाक्करः । वज्रः
। वज्रेण । एव । तृतीयसवन इति तृतीय - सवने । वज्रम् । अन्तः । धत्ते । ब्रह्मवादिन
इति ब्रह्म - वादिनः । वदन्ति । सः । तु । वै । अध्वर्युः । स्यात् । यः । यथासवनमिति
यथा - सवनम् । प्रतिगुर इति प्रति - गुरे । छन्दाश्सि । संपादयेदिति सं - पादयेत् । तेजः
। प्रातस्सवन इति प्रातः - सवने । आत्मन् । दधीत । इन्द्रियम् । माध्यन्दिने । सवने ।
पशून् । तृतीयसवन इति तृतीय - सवने । इति । उक्थंशा इत्युक्थं - शाः । इति । आह ।
प्रातस्सवनमिति प्रातः - सवनम् । प्रतिगीर्येति प्रति - गीर्यं । त्रीणि । एतानि । अक्षराणि ।

37 TS 3.2.9.3

TS 3.2.9.3

Samhita Paata

त्रिपदा गायत्री गायत्रं प्रातस्सवनं प्रातस्सवन एव प्रतिगुरे छन्दाश्सि संपादयत्यथो तेजो वै गायत्री
तेजः प्रातः सवनं तेज एव प्रातस्सवन आत्मन् धत्त उक्थं वाचीत्याह माध्यन्दिनः सवनं प्रति-
गीर्यं चत्वार्येतान्यक्षराणि चतुष्पदा त्रिष्टुप् त्रैष्टुभं माध्यन्दिनः सवनं माध्यन्दिन एव सवने प्रतिगुरे
छन्दाश्सि संपादयत्यथो इन्द्रियं वै त्रिष्टुगिन्द्रियं माध्यन्दिनः सवनं - []

Pada Paata

त्रिपदेति त्रि - पदा । गायत्री । गायत्रम् । प्रातस्सवनमिति प्रातः - सवनम् । प्रातस्सवन
 इति प्रातः - सवने । एव । प्रतिगुर इति प्रति - गुरे । छन्दांसि । समिति । पादयति ।
 अथो इति । तेजः । वै । गायत्री । तेजः । प्रातस्सवनमिति प्रातः - सवनम् । तेजः ।
 एव । प्रातस्सवन इति प्रातः - सवने । आत्मन् । धत्ते । उक्थम् । वाचि । इति । आह
 । माद्व्यन्दिनम् । सवनम् । प्रतिगीर्येति प्रति - गीर्य । चत्वारि । एतानि । अक्षराणि ।
 चतुष्पदेति चतुः - पदा । त्रिष्टुप् । त्रैष्टुभम् । माद्व्यन्दिनम् । सवनम् । माद्व्यन्दिने । एव ।
 सवने । प्रतिगुर इति प्रति - गुरे । छन्दांसि । समिति । पादयति । अथो इति । इन्द्रियम्
 । वै । त्रिष्टुक् । इन्द्रियम् । माद्व्यन्दिनम् । सवनम् ।

38 TS 3.2.9.4**TS 3.2.9.4****Samhita Paata**

-मिन्द्रियमेव माद्व्यन्दिने सवन आत्मन् धत्त उक्थं वाचीन्द्रायेत्याह तृतीयसवनं प्रतिगीर्य सप्तैता-
 न्यक्षराणि सप्तपदा शक्वरी शाकुराः पशवो जागृतं तृतीयसवनं तृतीयसवन एव प्रतिगुरे छन्दांसि
 संपादयत्यथो पशवो वै जगती पशवंस्तृतीयसवनं पशून्नेव तृतीयसवन आत्मन् धत्ते यद्वै होताऽद्ध-
 र्युमभ्याह्वयंत आव्यमस्मिन् दधाति तद्यन्ता - []

Pada Paata

इन्द्रियम् । ए॒व । मा॒द्ध्यन्दि॑ने । स॒र्व॒ने । आ॒त्मन् । ध॒त्ते । उ॒क्थ॑म् । वा॒चि । इन्द्रा॑य । इति॑ ।
 आ॒ह । तृ॒ती॒य॒स॒व॒नमि॑ति॒ तृतीय॑ - स॒व॒नम् । प्र॒ति॒गी॒र्येति॑ प्रति - गी॒र्य॑ । स॒प्त । ए॒तानि॑ । अ॒क्षरा॑णि
 । स॒प्तप॒देति॑ स॒प्त - प॒दा । श॒क्र॑री । शा॒क्राः । प॒श॒वः । जा॒ग॒तम् । तृ॒ती॒य॒स॒व॒नमि॑ति॒ तृतीय॑ -
 स॒व॒नम् । तृ॒ती॒य॒स॒व॒न इति॑ तृतीय॑ - स॒व॒ने । ए॒व । प्र॒ति॒ग॒र इति॑ प्रति - ग॒रे । छ॒न्दा॑श्सि । स॒मि॒ति॑
 । पा॒द॒य॒ति । अथो॑ इति॑ । प॒श॒वः । वै । ज॒ग॒ती । प॒श॒वः । तृ॒ती॒य॒स॒व॒नमि॑ति॒ तृतीय॑ - स॒व॒नम्
 । प॒शून् । ए॒व । तृ॒ती॒य॒स॒व॒न इति॑ तृतीय॑ - स॒व॒ने । आ॒त्मन् । ध॒त्ते । यत् । वै । हो॒ता ।
 अ॒द्भ्यु॑म् । अ॒भ्या॒ह्वय॑त॒ इत्य॑भि - आ॒ह्वय॑ते । आ॒व्य॑म् । अ॒स्मिन् । दु॒धा॒ति । तत् । यत् । न ।

39 TS 3.2.9.5

TS 3.2.9.5

Samhita Paata

प॒ह॒नी॒त॒ पुरा॑ऽस्य॑ सँव॒त्स॒राद्-गृ॒ह आ वे॑वीरु॒ञ्छो॒ऽसा॒ मोद॑ इ॒वेति॑ प्र॒त्याह्व॑यते॒ तेनै॒व तद॑प॒ ह॒ते॒ यथा॒ वा
 आ॒य॒तां प्र॒तीक्ष॑त॒ ए॒वम॑द्भ्युः प्र॒ति॒ग॒रं प्र॒तीक्ष॑ते॒ यद॑भि॒ प्रति॑गृणी॒याद्य॑था ऽऽय॑तया॒ समृ॑च्छते॒ ता॒द्य॒गे॒व
 तद्य॑द॒र्द्ध॒र्चा॒ल्लुप्ये॑त् यथा॒ धा॒व॒द्भ्यो॒ ही॒य॑ते॒ ता॒द्य॒गे॒व तत् प्र॒बा॒हु॒ग्वा ऋ॒त्वि॒जा॑मु॒द्गी॒था उ॒द्गी॒थ ए॒वो॒द्-गा॑तृणा
 - []

Pada Paata

अ॒प॒ह॒नी॒तेत्य॑प॒ - ह॒नी॒त । पु॒रा । अ॒स्य॒ । सँव॒त्स॒रादि॑ति॒ सं - व॒त्स॒रात् । गृ॒हे । ए॒ति॑ ।
 वे॒वी॒र॒न् । शो॒ऽसा॑ । मो॒दः । इ॒व । इति॑ । प्र॒त्याह्व॑य॒त॒ इति॑ प्रति - आ॒ह्वय॑ते । तेन॑ ।

एव । तत् । अपेति । ह॒ते । यथा॑ । वै । आय॑ता॒मित्या - य॒ताम् । प्र॒तीक्ष॑त॒ इति॑ प्रति
 - ईक्ष॑ते । ए॒वम् । अ॒द्भ्युः । प्र॒तिग॒रमि॑ति॒ प्रति - ग॒रम् । प्र॒तीति॑ । ईक्ष॑ते । यत् ।
 अ॒भिप्र॒तिगृ॑णीयादित्य॑भि - प्र॒तिगृ॑णीयात् । यथा॑ । आय॑त॒येत्या - य॒तया॑ । स॒मृच्छ॑त॒ इति॑ सं
 - ऋ॒च्छते॑ । ता॒दृक् । ए॒व । तत् । यत् । अ॒र्द्धर्चा॑दित्य॑र्द्ध-ऋ॒चात् । लु॒प्येत॑ । यथा॑ ।
 धाव॑द्भ्य॒ इति॑ धाव॑त् - भ्यः । ही॑यते । ता॒दृक् । ए॒व । तत् । प्र॒बाहु॑गि॒ति प्र - बाहु॑क् । वै ।
 ऋ॒त्विजा॑म् । उ॒द्गी॒था इत्यु॑त्-गी॒थाः । उ॒द्गी॒थ इत्यु॑त् - गी॒थः । ए॒व । उ॒द्गा॒तृणा॑मित्यु॑त्-गा॒तृणा॑म् ।

40 TS 3.2.9.6

TS 3.2.9.6

Samhita Paata

मृचः प्र॑णव उ॑क्थश॒सिना॑ प्रतिग॒रोऽद्भ्यु॑णां य॒ एवं वि॒द्वान् प्रतिगृ॑णात्य॑न्नाद ए॒व भ॑व॒त्याऽस्य॑ प्र॒जाया॑
 वा॒जी जा॑यत इ॒यं वै हो॒ताऽसाव॑द्भ्युर्य॒दासी॑नः श॒ संत्य॑स्या ए॒व तद्वो॒ता नै॒त्यास्त॑ इ॒व ही॑यमथो
 इ॒मामे॒व तेन॑ यज॑मानो दुहे॒ यत् तिष्ठ॑न् प्रतिगृ॑णात्य॒मुष्या॑ ए॒व तद॑द्भ्यु॒नैति॑ - []

Pada Paata

ऋ॒चः । प्र॑णव इति॑ प्र - न॒वः । उ॑क्थश॒सिना॑मित्यु॑क्थ - श॒सिना॑म् । प्र॒तिग॒र इति॑ प्रति - ग॒रः
 । अ॒द्भ्यु॑णाम् । यः । ए॒वम् । वि॒द्वान् । प्र॒तिगृ॑णातीति॑ प्रति-गृ॑णाति॑ । अ॒न्नाद॑ इत्य॑न्न - अ॒दः
 । ए॒व । भ॑व॒ति । ए॒ति । अ॒स्य । प्र॒जाया॑मिति॑ प्र - जा॒या॑म् । वा॒जी । जा॑यते । इ॒यम् । वै ।
 हो॒ता । अ॒सौ । अ॒द्भ्युः । यत् । आ॒सीनः॑ । श॒संति॑ । अ॒स्याः । ए॒व । तत् । हो॒ता । न ।

ए॒ति । आ॒स्तै । इ॒व । हि । इ॒यम् । अथो॒ इति॑ । इ॒माम् । ए॒व । तेन॑ । यज॑मानः । दु॒हे ।
यत् । तिष्ठ॑न् । प्र॒तिगृ॑णातीति॑ प्रति - गृ॒णाति॑ । अ॒मुष्याः॑ । ए॒व । तत् । अ॒द्भ्युः । न । ए॒ति ।

41 TS 3.2.9.7

TS 3.2.9.7

Samhita Paata

तिष्ठ॑तीव ह्य॑सावथो॑ अ॒मूमे॒व तेन॑ यज॑मानो दु॒हे यदा॑सीनः श॒शंस॑ति तस्मा॑दितः प्र॒दानं दे॒वा उप॑
जीव॑न्ति यत् तिष्ठ॑न् प्र॒तिगृ॑णाति॑ तस्मा॑दु॒मुतः॑ प्र॒दानं मनु॑ष्या॑ उप॑ जीव॑न्ति यत् प्रा॒डासीनः॑ श॒शंस॑ति
प्र॒त्यङ् तिष्ठ॑न् प्र॒तिगृ॑णाति॑ तस्मा॑त् प्रा॒चीनः॑ रे॒तो धी॑यते प्र॒तीचीः॑ प्र॒जा जा॑यन्ते यद्वै हो॒ताऽद्भ्यु॑म॒-
भ्या॒ह्वय॑न्ते वज्र॑मे॒नम॒भि प्र॑वर्तयति () परा॒डा वर्त॑ते वज्र॑मे॒व तन्नि॑ करोति ॥

Pada Paata

तिष्ठ॑ति । इ॒व । हि । अ॒सौ । अथो॒ इति॑ । अ॒मूम् । ए॒व । तेन॑ । यज॑मानः । दु॒हे । यत् ।
आसी॑नः । श॒शंस॑ति । तस्मा॑त् । इ॒तः प्र॑दानमि॒तीतः॑ - प्र॒दानम् । दे॒वाः । उपे॑ति । जी॒वन्ति॑ ।
यत् । तिष्ठ॑न् । प्र॒तिगृ॑णातीति॑ प्रति - गृ॒णाति॑ । तस्मा॑त् । अ॒मुतः॑ प्र॒दानमि॒त्यमु॑तः - प्र॒दानम् ।
मनु॑ष्याः । उपे॑ति । जी॒वन्ति॑ । यत् । प्रा॒ङ् । आसी॑नः । श॒शंस॑ति । प्र॒त्यङ् । तिष्ठ॑न् । प्र॒ति-
गृ॑णातीति॑ प्रति - गृ॒णाति॑ । तस्मा॑त् । प्रा॒चीन॑म् । रे॒तः । धी॑यते । प्र॒तीचीः॑ । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः
। जा॑यन्ते । यत् । वै । हो॒ता । अ॒द्भ्युम् । अ॒भ्या॒ह्वय॑न्त॒ इत्य॑भि - आ॒ह्वय॑न्ते । वज्र॑म् । ए॒नम् ।
अ॒भि । प्रे॑ति । वर्त॑यति () । परा॒ङ् । ए॒ति । वर्त॑ते । वज्र॑म् । ए॒व । तत् । नी॒ति । क॒रोति॑ ॥

42 TS 3.2.10.1

TS 3.2.10.1

Samhita Paata

उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒तो॒ऽसि॒ वा॒क्ष॒स॒द॒सि॒ वा॒क्पा॒भ्यां॑ त्वा क्र॒तु॒पा॒भ्या॑म॒स्य॒ य॒ज्ञ॒स्य॑ ध्रु॒व॒स्या॒ऽद्व्य॑क्षा॒भ्यां॑ गृ॒ह्ना॒-
म्यु॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒तो॒ऽस्यृ॒त॒स॒द॒सि॒ चक्षु॑ष्पा॒भ्यां॑ त्वा क्र॒तु॒पा॒भ्या॑म॒स्य॒ य॒ज्ञ॒स्य॑ ध्रु॒व॒स्या॒ऽद्व्य॑क्षा॒भ्यां॑ गृ॒ह्ना॒म्यु॒-
प॒या॒म॒गृ॒ही॒तो॒ऽसि॒ श्रु॒त॒स॒द॒सि॒ श्रो॒त्र॒पा॒भ्यां॑ त्वा क्र॒तु॒पा॒भ्या॑म॒स्य॒ य॒ज्ञ॒स्य॑ ध्रु॒व॒स्या॒ऽद्व्य॑क्षा॒भ्यां॑ गृ॒ह्ना॒मि॒
दे॒वेभ्य॑स्त्वा वि॒श्व॒दे॒वेभ्य॑स्त्वा वि॒श्वेभ्य॑स्त्वा दे॒वेभ्यो॑ वि॒ष्णो॑वुरु॒क्रमै॑ष ते सोम॒स्तः॑ र॒क्षस्व॑ - []

Pada Paata

उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒त॒ इत्यु॑प॒या॒म - गृ॒ही॒तः॑ । अ॒सि॒ । वा॒क्ष॒स॒दि॒ति॒ वा॒क्ष - स॒त् । अ॒सि॒ । वा॒क्पा॒भ्या॒मि॒ति॒
वाक् - पा॒भ्या॑म् । त्वा॒ । क्र॒तु॒पा॒भ्या॒मि॒ति॒ क्र॒तु - पा॒भ्या॑म् । अ॒स्य॒ । य॒ज्ञ॒स्य॑ । ध्रु॒व॒स्य॑ ।
अ॒द्व्य॑क्षा॒भ्या॒मि॒त्य॒धि॒ - अ॒क्षा॒भ्या॒म् । गृ॒ह्ना॒मि॒ । उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒त॒ इत्यु॑प॒या॒म - गृ॒ही॒तः॑ । अ॒सि॒ ।
क्र॒तु॒स॒दि॒त्यृ॒त॒ - स॒त् । अ॒सि॒ । चक्षु॑ष्पा॒भ्या॒मि॒ति॒ चक्षुः॑ - पा॒भ्या॑म् । त्वा॒ । क्र॒तु॒पा॒भ्या॒मि॒ति॒
क्र॒तु - पा॒भ्या॑म् । अ॒स्य॒ । य॒ज्ञ॒स्य॑ । ध्रु॒व॒स्य॑ । अ॒द्व्य॑क्षा॒भ्या॒मि॒त्य॒धि॒ - अ॒क्षा॒भ्या॒म् । गृ॒ह्ना॒मि॒ ।
उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒त॒ इत्यु॑प॒या॒म - गृ॒ही॒तः॑ । अ॒सि॒ । श्रु॒त॒स॒दि॒ति॒ श्रु॒त - स॒त् । अ॒सि॒ । श्रो॒त्र॒पा॒भ्या॒मि॒ति॒
श्रो॒त्र - पा॒भ्या॑म् । त्वा॒ । क्र॒तु॒पा॒भ्या॒मि॒ति॒ क्र॒तु - पा॒भ्या॑म् । अ॒स्य॒ । य॒ज्ञ॒स्य॑ । ध्रु॒व॒स्य॑ ।
अ॒द्व्य॑क्षा॒भ्या॒मि॒त्य॒धि॒ - अ॒क्षा॒भ्या॒म् । गृ॒ह्ना॒मि॒ । दे॒वेभ्यः॑ । त्वा॒ । वि॒श्व॒दे॒वेभ्य॑ इति॒ वि॒श्व॒दे॒वेभ्यः॑
। त्वा॒ । वि॒श्वेभ्यः॑ । त्वा॒ । दे॒वेभ्यः॑ । वि॒ष्णो॑ । उ॒रु॒क्र॒मे॒त्यु॒रु - क्र॒म॒ । ए॒षः । ते । सोमः॑

। तम् । रक्षस्व ।

43 TS 3.2.10.2

TS 3.2.10.2

Samhita Paata

तं ते दुश्चक्षा माऽव ख्यन्मयि वसुः पुरोवसुर्वाक्पा वाचं मे पाहि मयि वसुर्विदद्वसुश्चक्षुष्पाश्चक्षुर्
मे पाहि मयि वसुः सँयद्वसुः श्रोत्रपाः श्रोत्रं मे पाहि भूरसि श्रेष्ठो रश्मीनां प्राणपाः प्राणं मे पाहि
धूरसि श्रेष्ठो रश्मीनामपानपा अपानं मे पाहि यो न इन्द्रवायू मित्रावरुणा-वश्विनावभिदासंति भ्रातृव्य
() उत्पिपीते शुभस्पती इदमहं तमधरं पादयामि यथेन्द्राऽहमुत्तमश्चेतयानि ॥

Pada Paata

तम् । ते । दुश्चक्षा इति दुः - चक्षाः । मा । अवेति । ख्यत् । मयि । वसुः । पुरोवसुरिति
पुरः - वसुः । वाक्पा इति वाक् - पाः । वाचम् । मे । पाहि । मयि । वसुः । विदद्वसुरिति
विदत् - वसुः । चक्षुष्पा इति चक्षुः - पाः । चक्षुः । मे । पाहि । मयि । वसुः । सँयद्
वसुरिति सँयत् - वसुः । श्रोत्रपा इति श्रोत्र-पाः । श्रोत्रम् । मे । पाहि । भूः । असि । श्रेष्ठः
। रश्मीनाम् । प्राणपा इति प्राण - पाः । प्राणमिति प्र- अनम् । मे । पाहि । धूः । असि ।
श्रेष्ठः । रश्मीनाम् । अपानपा इत्यपान - पाः । अपानमित्यप - अनम् । मे । पाहि । यः ।
नः । इन्द्रवायू इतीन्द्र - वायू । मित्रावरुणाविति मित्रा - वरुणौ । अश्विनौ । अभिदासतीत्यभि
- दासंति । भ्रातृव्यः () । उत्पिपीत इत्युत् - पिपीते । शुभः । पती इति । इदम् । अ-

हम् । तम् । अध॑रम् । पा॒दुया॒मि॒ । यथा॑ । इन्द्र॑ । अ॒हम् । उ॒त्त॒म इत्यु॑त् - त॒मः । चे॒तया॑नि ॥

44 TS 3.2.11.1

TS 3.2.11.1

Samhita Paata

प्र सो अ॒ग्ने तवो॑तिभिः सु॒वीरा॑भिस्तरति वाज॑कर्मभिः । यस्य॑ त्वः स॒ख्यमा॑विथ ॥ प्र होत्रे॑ पू॒र्व्यं
वचो॑ऽग्रये॑ भरता बृ॒हत् । वि॒पां ज्योती॑ऽषि बिभ्र॑ते न वे॒धसै॑ ॥ अ॒ग्ने त्री॑ ते वाजि॑ना त्री॒ ष॒धस्थां॑
ति॒स्रस्ते॑ जि॒ह्वा ऋ॑तजात॒ पूर्वीः॑ । ति॒स्र उ॑ ते त॒नुवो॑ दे॒ववा॑तास्ताभि॑र्नः पाहि॒ गिरो॑ अप्र॑युच्छन् ॥
सं॒वाम् कर्म॑णा॒ समि॑षा - []

Pada Paata

प्रेति॑ । सः । अ॒ग्ने । तव॑ । उ॒तिभि॑रित्यूति - भिः । सु॒वीरा॑भिरिति॑ सु - वी॒राभिः॑ । त॒रति॑
। वाज॑कर्मभिरिति॑ वाज॑कर्म - भिः ॥ यस्य॑ । त्वम् । स॒ख्यम् । आ॒विथ॑ ॥ प्रेति॑ । होत्रे॑ ।
पू॒र्व्यम् । वचः॑ । अ॒ग्रये॑ । भ॒रत॑ । बृ॒हत् ॥ वि॒पामि॑ति॒ वि - पाम् । ज्योती॑ऽषि । बिभ्र॑ते ।
न । वे॒धसै॑ ॥ अ॒ग्ने । त्री॑ । ते । वाजि॑ना । त्री॒ । स॒धस्थे॑ति॒ सुध॑ - स्था । ति॒स्रः । ते ।
जि॒ह्वाः । ऋ॑तजा॒तेत्यु॑त - जा॒त । पूर्वीः॑ ॥ ति॒स्रः । उ॑ । ते । त॒नुवः॑ । दे॒ववा॑ता इति॑ दे॒व -
वा॒ताः । ताभिः॑ । नः । पा॒हि । गि॒रः । अप्र॑युच्छन्नि॒त्यप्र॑ - युच्छन् ॥ समि॑ति॒ । वाम् ।
कर्म॑णा । समि॑ति॒ । इ॒षा ।

45 TS 3.2.11.2

TS 3.2.11.2

Samhita Paata

हि॒नोमीन्द्रा॑-विष्णू॒ अप॑स॒स्पारे॑ अ॒स्य । जु॒षेथां॑ य॒ज्ञं द्रवि॑णं च ध॒त्तमरि॑ष्टैर्नः प॒थिभिः॑ पा॒रय॑न्ता ॥
 उ॒भा जि॑ग्यथु॒र्न परा॑ जयेथे॒ न परा॑ जिग्ये क॒तरश्च॑नैनोः । इन्द्र॑श्च विष्णो॒ यदप॑स्पृ॒धेथां॑ त्रेधा स॒हस्रं॑
 वि तदै॑रयेथां ॥ त्री॒ण्यायू॑षि॒ तवं जा॑तवेदस्ति॒स्र आ॒जानी॑रु॒षसं॑स्ते अ॒ग्रे । ताभि॑र्दे॒वाना॑मवो॒ यक्षि॑
 वि॒द्वानथा॑ - []

Pada Paata

हि॒नोमि॑ । इन्द्रा॑विष्णू॒ इतीन्द्रा॑ - विष्णू॒ । अप॑सः । पा॒रे । अ॒स्य ॥ जु॒षेथां॑ । य॒ज्ञम् ।
 द्रवि॑णम् । च॒ । ध॒त्तम् । अरि॑ष्टैः । नः॒ । प॒थिभि॑रिति॒ प॒थि-भिः॑ । पा॒रय॑न्ता ॥ उ॒भा ।
 जि॑ग्यथुः । न । प॒रेति॑ । ज॒येथे॒ इति॑ । न । प॒रेति॑ । जि॒ग्ये । क॒तरः॑ । च॒न । ए॒नोः॑
 ॥ इन्द्रः॑ । च॒ । वि॒ष्णो इति॑ । यत् । अप॑स्पृ॒धेथाम् । त्रेधा॑ । स॒हस्रं॑ । वी॒ति॑ । तत् ।
 ऐ॒रये॑थाम् ॥ त्री॒णि । आ॒यू॑षि । तवं । जा॑तवे॒द इति॑ जा॒त - वे॒दः । ति॒स्रः । आ॒जानी॑रि॒-
 त्या॑ - जानीः । उ॒षसः॑ । ते । अ॒ग्रे । ताभिः॑ ॥ दे॒वानां॑ । अवः॑ । य॒क्षि । वि॒द्वान् । अथ॑ ।

46 TS 3.2.11.3

TS 3.2.11.3

Samhita Paata

-भव॒ यज॑मानाय॒ शँयोः॑ ॥ अ॒ग्नि॒स्त्रीणि॑ त्रि॒धातू॑न्या॒ क्षेति॑ वि॒दथा॑ क॒विः । स त्री॑श्चे॒कादु॑शाऽ॒ इह ॥
यक्ष॑च्च पि॒प्रय॑च्च नो॒ विप्रो॑ दू॒तः परि॑ष्कृतः । नभ॑न्तामन्य॒के संमे ॥ इन्द्रा॑विष्णू दृ॒ष्टि॒ताः शम्बर॑स्य
नव॑ पुरो॒ नव॑तिं च॒- श॒थिष्टं॑ । श॒तं वृ॑र्चि॒नः स॒हस्रं॑ च सा॒कऽ ह॒थो अ॑प्र॒त्यसु॑रस्य वी॒रान् ॥ उ॒त
मा॒ता म॑हिष॒ मन्वे॑नदुमी त्वा॑ () जहति पु॒त्र दे॒वाः । अथा॑ब्रवीद्-वृ॒त्रमिन्द्रो॑ हनि॒ष्यन्थ॑-सखे॒ विष्णो॑
वि॒तरं॑ वि॒क्रम॑स्व ॥

Pada Paata

भ॒व । यज॑मानाय । श॒म् । योः ॥ अ॒ग्निः । त्री॑णि । त्रि॒धातू॑नीति॒ त्रि - धातू॑नि । ए॒ति । क्षे॒ति
। वि॒दथा॑ । क॒विः ॥ सः । त्री॑न् । ए॒का॒दु॒शान् । इ॒ह ॥ यक्ष॑त् । च । पि॒प्रय॑त् । च ।
नः । वि॒प्रः । दू॒तः । परि॑ष्कृतः ॥ नभ॑न्ताम् । अ॒न्य॒के । संमे ॥ इन्द्रा॑विष्णू इतीन्द्रा॑-विष्णू
। दृ॒ष्टि॒ताः । श॒म्बर॑स्य । नव॑ । पुरः । न॒व॒तिम् । च । श॒थिष्टम् ॥ श॒तम् । वृ॑र्चि॒नः ।
स॒हस्र॑म् । च । सा॒कम् । ह॒थः । अ॒प्र॒ति । अ॒सु॑रस्य । वी॒रान् ॥ उ॒त । मा॒ता । म॑हिषम् ।
अ॒न्वि॒ति । अ॒वे॒न॒त् । अ॒मी इति॑ । त्वा॑ () । ज॒ह॒ति । पु॒त्र । दे॒वाः ॥ अ॒थ । अ॒ब्र॒वी॒त् ।
वृ॒त्रम् । इन्द्रः॑ । ह॒नि॒ष्यन् । सखे॑ । वि॒ष्णो इति॑ । वि॒तर॑मिति॒ वि - त॒रम् । वी॒ति । क्र॒म॒स्व ॥